

89-4
94

12000

Aglyuna.

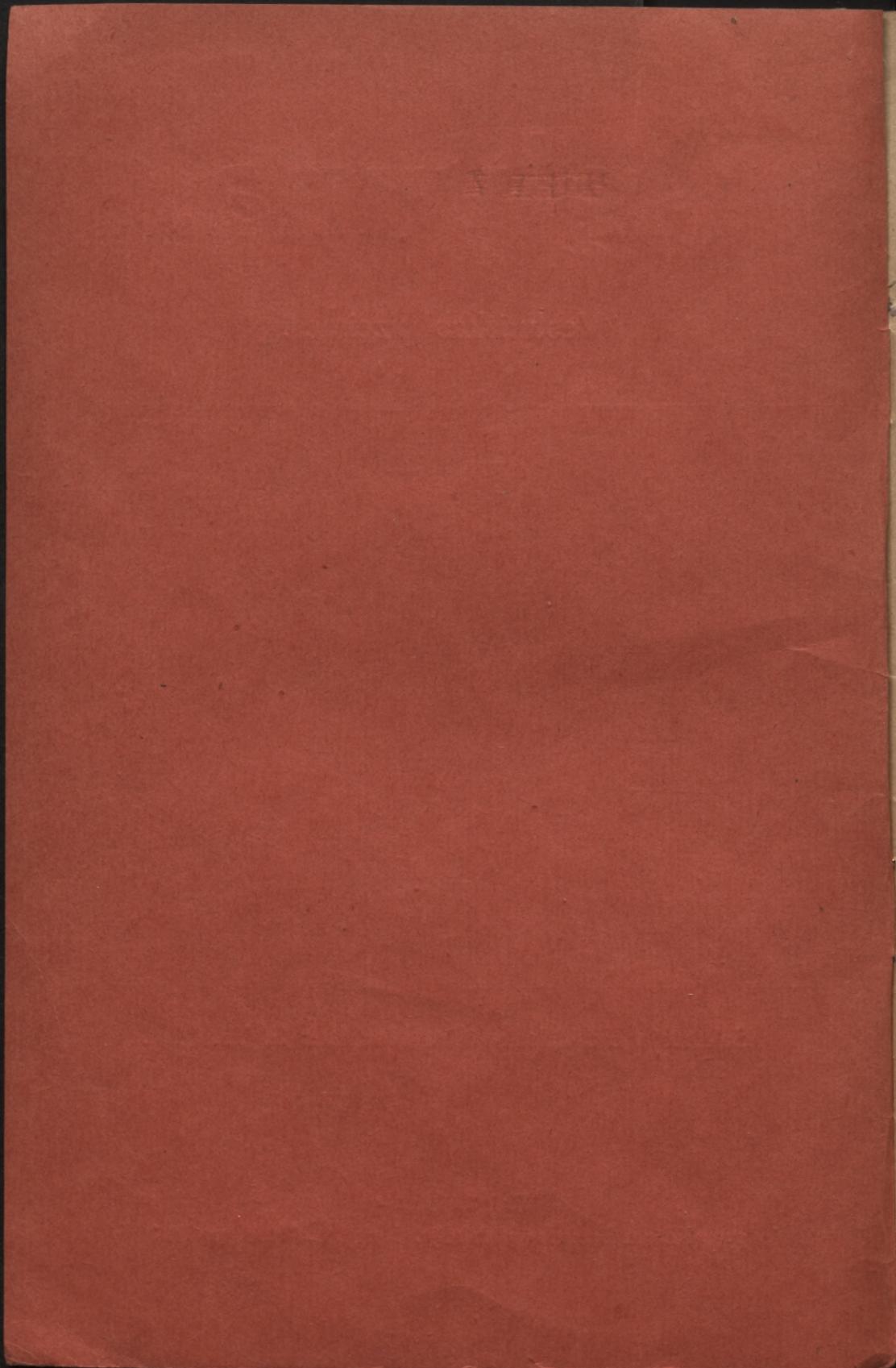
Vesturiskas pizeimes.

Sakortoja Bk. Aleksandrs Novickis S. Th. Mag.

Reigā, 1929. g.

Izdevē »Katoļu Dzeives« redakcija. Reigā, L. Altonavas ielā № 6.

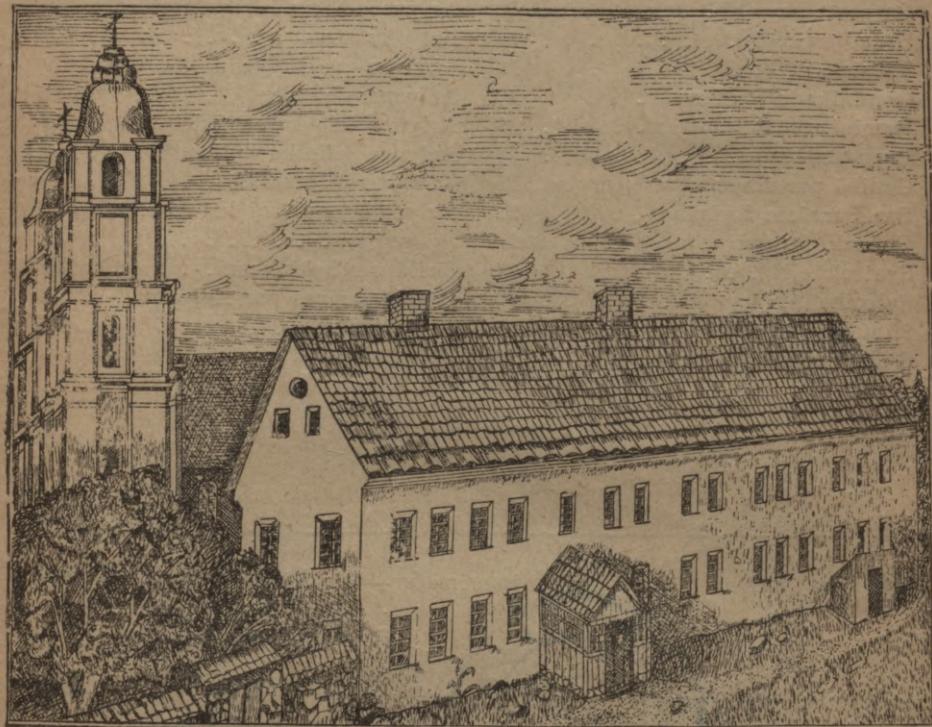

89-4
L 94

L
28

Aglyuna.

Vesturiskas pizeimes.

Sakortoja Bk. Aleksandrs Novickis S. Th. Mag.

Reigā, 1929. g.

Izdevē »Katoļu Dzeives« redakcija. Reigā, L. Altonavas iłā № 6.

0307038927

L. V. B.

In. 126775

Saturs:

Lp. p.		Lp. p.	
Vords lasitojam	3	Gorigi atdzyma	29
Aglyuna un jos baznica	4	Ir breinumi!	30
Baznicas byuves nubeigšona	5	Uz Aglyunu!	31
Pagaidu baznica	7	Votas	32
Aglyunas dybynnotoji	8	Liciba par Aglyunu pyrms 75 g.	34
Aglyunas baznica iksine	9	Myusu Arciveiskupa konsekracija	35
Aglyunas zvoni	12	Atjaunotas diecezes G. Seminars	37
Baznica pogrobi	12	Aglyuna Arciveiskupa rezidence	38
Draudzes kopi	14	Latgolas sirds	38
Klusters	16	Atmiņas par Aglyunu	39
Dominikanu studium	18	Aglyunas draudze	41
Dominikanu biblioteka	19	Aglyuna lelo kara laikā	42
Draudzes skula	20	Aglyuna leliniku laikmetā	44
Godībā par sovom dveselem	21	Katoļu vydussuklas	46
Par Baznica breivibu	22	Aglyuna sagatavoj katoļu inteli-	
Dažaidi datumi	23	genci	48
Svatcelotoji	24	Ciriša un Egles azari	49
Pateciba Aglyunas D. Motei	26	Dažaidas ziņas par Aglyunu	51
Slimniku veseliba	27	Dzerkstelites	55
Guds Marijai	28		

Libellum „Aglyuna“ approbatur et imprimatur—Rigae 16 julii 1929 a. № 1551.

† J. Rancans,
Episcopus, Vic. Generalis.

Vords Lasitojam.

Ivitotūs zamok rokstūs Cin. Lasitojs tyvok un vyspusigok ipasazeis ar tu vitu, kurā Dabasu Karalinei Jumprovai Marijai labpateik, myusu tautai, dalit vysbogotokos dovonas. Ikkotrs

Aglyunas breiniga J. Marijas bilde.

myusu Arciveiskupijas katojs daudz ko ir dzerdejis par Aglyunas Divamoti un pošu Aglyunu, bet daudzim šos ziņas ir

myglainas un ļuti vojas. Todel šite plašok un vyspusigok sakupojam ziņas par pošu Aglyunas Divamotes bildi, par baznicu, par klusteri, viņa sen senejim dybynotojim un idzeivotojim Dominikanu mukim u. t. t. Vacūs dokumentu gaismā Cin. Lasitojs lobok nuvertes un numīlos myusu tautas sveticu — Aglyunu, kas ir Latvijas katoļu sirds.

Bk. A. Novickis.

Aglyuna un jos baznica.

Vacā vesturiskā vitā lelajā Rušonu nuvodā, stolti pasacel dabasu dzidrojā zylumā bolto Aglyunas baznica. Šimā apvydā apmaram ap Madaļanu pilskolnu ir bejis vins nu senejim latgališu tautas centrim. Tu licynoj vacu pilskolnu daudzums, kas apjuž nu vysom pusem šu skaistu azarim un pakalninim bogotu apgobolu.

Šu patisibu aplicynoj pedeji petijumi, nurodidami uz daudzejom senejom pilim, kas atsarun Aglyunas apkortnē. Madaļanu pilskolns, kas atsarun divejus kilometrus nu Aglyunas, ijam, rodos, pošu serdi tymā piļu izmyurumā. Golvoni pilskolni bytu šaidi: Pilišku, Plyvdu, Šnopstu, Kateggrades, Krupenišku, Rušenicas, Blaževiču, Madaļanu, Stanovišku, Gorodoka, Rageļu, Žauneranu, Egļu, Skuju, Laperu, Skromanu, Baranovsku, Podgures, Borovkas un Gutiņe.

Kai senejūs laikūs, tai ari jaunokūs laikūs, divi symti godu tam atpakaļ šis nuvods ir bejis stypri apdzeivots. Vysi idzeivotoji un plašu zemu apgobili ir atsaroduši divabailigu muižiniku Dadziboga un Ivas, dzymušas Selickas, Šostovicku rukōs. Ši padeji, radzadami viteju latvišu gorigu

Agl. J. Marijas bilde, bez sudobra tarpa.

tymisibu, beja nulamuši šite radit vinu gorigas dzeives gunkuri. To merka sasnegšonai ti izvelej mocibu deveju, s. Dominika mocekļus un tim dovynoj plašus zemes ipašumus un ļaudis un uzcel pyrmu klusteri un kuka baznicu.

Dovynošonas aktā ir skaidri nurodits ipašums, kas atšķerts nu Rušonu plašim ipašumim un aizjem Vyškovas un Putanu nuvodus. Tymā vesturiskā dokumentā ir saskaititas 90 zemniku mojas, šaidos apdzeivotos vitos: Ruskuli, Valeinii, Jaudzemi,

Daukštu-Sekļa, Leitani, Tuliši, Livdani, Daukšti pi patmalem, Tartakova, Saliniki, Usani, Ruskuli II., Zukuli, Ancverini, Uliki, Skapari, Cvierc-Voita (Putani), Kapali (Klavini).

Šis dovynojums apstyprinots 25. majā 1700. g. atteicīgōs zemes gromotōs. Tur nudrušinoj Aglyunas klusteram un baznicai un 12 tavim dominikanim uzturu uz myužigim laikim. Taidam dovynojumam ari pikrituši tulaik pazestamais Livonijas veiskups Nikolajs Poplavskis un dominikanu ordena generals Antonius Kloß (A. Cloche).

Pyrmo kuka baznica calta 17. myužu beigōs Vyssv. Jumprovas Marijas debesīs uzjemšonai par gudu, — tu isvetej 1751. godā 10. septembrī, veiskups Jezups Dominiks de Kozelsk-Puzyna. Bet šām Diva nomam beja ļuti eiss myužs. 1762. godā Dominikani nuspride kuka baznicas vitā celt myura baznicu.

Cikam byuveja myura baznicu divakolpojumi nutyka pagaidu caltā miteklī ar trejim oltorim. Tavi dominikani tod karušis poši pi dorba, lai uzcaltu pamatigoku myura Diva nomu. Šu gryutu dorbu ti paveic tikai divpadsmīt godu laikā un 1780. godā jau iit jaunajā Diva Motes svētnīcā. Svinigu isvetešonu izdora veiskups Jonis Benislavskis 1800. godā, Mohilevas arciveiskupa sufragans.

Āpskotut Aglyunas baznicu tyvok, mums tu jopiskaita pi lelokam un skaistokom baznicom Latgolā.

Nu sokuma baznica nav bejuse galigi nubeigtā un pinocigi izgreznota. Orejais apmatums, izbolynošona un skorda jumts uzlykts pyrmu reizi 1835. godā, priora Andreja Juškeviča laikā. Šis centigajs priors ir daudz darejis ari ikšpusēs izdailošonā. Divi sonu oltori, Svato Toma Akviniša un s. Marijas Madaļas ir calti 1827. g. pateicut t. Juškeviča pyulem. Baznīcas zvoni ari igodoti tymā pat laikā, — sevišķi vins, smogokajs, 58 pudi 38 morciņas svorā ir izlits pi D. Vernerā Vilnā un uzcaltē turnī 1839. g. 14. augustā. Šu zvonu tauta tai icinejuse skaistos skaņas del, ka tu vinkorši par Juškeviču ir saukuse. Zvona skaņas nu tolines dzer dadami parosti teikuši: „Juškevičs uz potorim sauc“.

Leidzigi prioram Juškevičam ļuti centigi 1850. g. ir strodojis klusterā un baznicas lobā T. Augustins Zahorskis; pec jo nok gryutoki laiki un dažaidas krivu valdibas vojošonas. Teik nuligts pijemt jaunus kandidatus un tūs izskulot. Tai pamozam tavi dominikani Aglyunā izmerst un par jīm palik tikai tautā loba atmiņa, kas tūs nukristejuse par boltim tavim.

1882. g. vel Aglyunā bejuši 7 tavi dominikani ar t. Oleski priķsgolā. Bet 1893. g. jau radzam tikai priora vitiniku t. Benediktu Sarosieku, tās ir padejajs dominikans Aglyunā.

Baznīcas byuves nubeigšona.

Pošlaik Aglyunā radzam skaistu ar divejim turnīm myura baznicu, kuru Dominikanu muki isoka celt 1768. godā vacos kuka baznicas vitā. Leidz 1780. godam nu tagadejos baznīcas

beja tikai sīnas un pagaidu oltori. Valokūs godūs apjumeja turņus, krosoja ikšpusē sīnas, cele sonejus oltorus, remonteja un paplašynoja erģeles, igodoja svatbildes, oltorim kristus un t. t. Klusteram celes leli izdavumi veicut dorbu leidz golam. Aglyunas klustera izdavumu gromota (*Liber expensarum*) pa-

Aglyunas Baznica.

snadz mums daudz ziņu par materialu, kas tyka perkts un strodnikim, kam tyka moksots par dorbum. Tai redzim, ka daudz tyka perkts skorda del turņu jumešonas (1786. un 1793. g. g.), cynka, svyna un specijalo metala del turņu kri-stim (1785.). Leibovičs (1785.) jumeja, bet Ontons Dombrov-

skis (1793.) turņus iztynkavoja. Deļu zogetoji strodoja pi šķindeļu un latu sagotavošanas. Pi lelo oltora myurešonas strodoja (1799.) Stanislavs un Boguslavs Valaini un Andrejs Butkevičs. Draudzes skulu un ambonu krosoja Mortinš Janovičs, oltorus un krateņas — Mertens. S. Marijas uz Debesim pajemšonas bildi un fundatoru portreju gleznošona izmoksoja (1799.) Rub. 50. Pec dorbu pabeigšanas, tys ir 1800. godā Aglyunas jaunō myura baznica tyka konsekreta. Ju konsekreja Mohilovas paleiga Veiskups Jōns Benislavskis. Uz šom lelajom svīníbom Aglyunas Dominikani vel iaicynoja Dominikanu mukus nu klustera Zabialy. Lai lobok atzeimot konsekracijas svinibū dinu, pec tu laiku iroduma, tyka igodots 16 morciņu pulvera un atteicīgā laikā nu seviškim šaunamim irūčim (mozdzierze) šove vairokas reizes gaisā. Tai galigi tyka pabeigta un svīnīgā kortā atduta Divam vina nu skaistokom Latgolas baznicom — Aglyuna.

Pagaidu baznica.

Kai radzams nu vaco dokumenta „Aglyunas klustera inventars 1770. g.“, tad vaco kuka Aglyunas baznica tyka nujauktā un tamā pat vitā 1768. g. lykts pamats jaunajai — myura baznicai. Par prioru tulaik beja baznickungs Remigījs Zahorovskis. Lai draudze napalyktu bez divakalpošonem, storp myurejamu baznicu un klusteri uzcele myura pagaidu baznicu. Ivarojut tu, ka jej beja calta uz otru ruku, tad ju sauce vinkorši par telti (szopa). Mynatai baznicai beja dakstiņu jumts. Šimā kaplicā ir bejis pazeltits Jumprovas Marijas lelajs oltors, pamastajs nu iprikšejos baznicas. Uz šo oltora bejuse Jaunovas Marijas breinigo bilde, gleziota uz elkšņa kuka ar uzlyktu sudobra tarpu, ar zaltainom pukem un divim zalta krunim — uz Kunga Jezus un Jaunovas Marijas golvom. Blokus šai bildei bejuse utra mozoka ar Jaunovas nu Loretto attalu. Pašā versā stovējis s. Trejadibas obrozs gleznots uz audakla. Kreisajā pusē, nu lelo oltora, bejis nalels, izgrāzījumim rutots, zeltīts un sudobrots nušaustito Kunga Jezus oltors ar sopigos Diva Motes bildi. Pa lobu pusi beja s. Dominika oltors, leidzigs Kunga Jezus oltoram, izrutots kuka graizījumim, pazeltīts un sudobrots. Vers oltora bilde „s. Jōns Kristitojs un mozajs Jezus“.

Aiz lelo oltora ir bejuse vita ar vacajim krosotajim benkim, kur baznickungi skaitejuši potorus. Ambona pornasta nu nujauktos baznicas un pastatīta uz stulpinim, rutota kuka izgrāzījumim un bilditem. Greida bejuse nu kuka. Šai baznicai beja bogoti apgodota zakristija: daudz ornatū, kapu, albu, komžu u. t. t. Kotra litiņa ari smolki aprakstīta.

Tai pimaram ir atzeimots storp cytu, ka vinai kapai ir latviska sakta; kuids ornats nusaukts par latvišu ornatu un daudz seikoku interesantu līteņu aproksti.

Aglyunas dybynotoji.

Šite radzam Aglyunas dybynotoju portretus. Aglyunas dybynotoja portrets roda mums Dadzibogu Šostovicku, senejā puļu bojaru kontušā. Šam bojaram ir pidarejušas plašas muižas ari Litavā un Boltkrivijā. D. Šostovickam un Ibai — Justinai, dzymušai Selickai, beja div barni: dals Francis un meita Helena. Dals Francis istoja dominikanu ordenā un palyka par muku, bet meita Helena izgoja pi veira vyspyrms pī Jakuba Bžezinska un valok pi Aleksandra Tomaševiča. Šis padejajs pat beja celis ibyldumus pret Aglyunas dovynojumu, — laigon

Iva Justina Šostovicka.

Dadzibogs Šostovickis

bez pomata un todel augsto karalisko tisa Āugusta II. laikā 1722. g. 29. janvarī šu dovynojumu, kai naapstreidamu ipašumu atzyna Tavim Dominikanim Aglyunā. Taipat Ivas-Justinas dzym. Selickas Šostovickas portrets ir gleznots vel jos dzeives laikā un roda ju lelmotes apgerbā pec sova laika mudes. Aglyunas dybynotojas Ivas-Justines priksnocejs Hrehors Selickis vysu lelu Rušonu ipašumu nuperka nu Magnusa un Ernesta Butlerim. Merdams tu lelu apgobolu atstoja sovim unukim Vaclavam, Samuelam un Stefanam Selickim, kas dzeivodami

vysā saticigi, kupeji vysus ipašumus valdeja. Tim trejim brolim beja šaidi barni: Vaclavam divi meitas, — Samueļam vins dals un Stefanam trejs meitas. Taida lela saime jau naspeja vysu kupeji porvaldit, topec lyudze zemes tisu Rušonu ipašumus sadalit taisnigi storp mantinikim, kas nutyka vysā lykumigi un kortigi. 1703. godā augusta 23. dinā pate Rušonu muiža ar vysim ļaudim pikrita Stefana pecnocejim, utra daļa Kastera muiža ar ļaudim pikrita Samueļa pecnocejim, un trešo daļa Beržgals un Vyškova pikrita Vaclava Selicka mantinicom — un kai jau sacits šo īmontojuma daļa krita Ivai-Justinai Selickai-Šostovickai, kura atsaroda Vyškovas muižā. Šu Vyškovas muižu ar vysim ļaudim un ipašumim šej Diva bailigo kundze 1700. godā, saziņā ar sovu veiru, dovynoja Aglyunas klusteram un baznicai. — Tai tad par golvonu Aglyunas dybynnotoju joskaita Ivu-Justinu Šostovicku. Šus ipašumus valok pavairoja cyti gudigi labdarijoti. Tikai krivu valdišonas laikā šis dovynojums apmaram 1840. g. tyka nī jauna aizkarts, jo Krivijas valdība leloku daļu nu šim ipašumim konfisceja un pašus Tavus dominikanus soka vojot. Šite bytu jomin Latvijas valdībai par gudu, ka tej šo senejo Aglyunas dovynojuma atlikas atzyna ar sevišķu lykuma izjamumu par naaizkaramom, lai šis vesturiskais ipašums ari tolok kolpotu Latvijas katoļu vysporejom vajadzibom.

Aglyunas baznicas ikšine.

Baznica ir 22 ass 2 aršini gara, 11 ass 2 arš. plota un 28 ass augsta. Baznicas ikšini apgaismoj 20 lugu. Sevišķi skaisti izaskota baznicas priķspuse ar trejom duravom, izbyuvata barokas stilā. Baznicas prišķā pamats moksligi ir pacalts un izaskota terasveidigs, ižugots ar dzelža restem. Terasa prišķā atsarun leli akmiņa pakopini un pa sonim nuvitoti mozzoki. Porejut uz baznicas ikšini, soksim apskatit nu priķnomu.

Priķnomu nu navas nuškir divi stulpi, uz kurim atsabolsta vyss kors un vargani. Kotrā stulpā ir idubums, kurūs imyureti yudiņa traucini, lai ticigi iejut baznicā varatu porsakristit ar svetitu yudini. Pi vina stulpa pistyprinota Pestitoja Muka. Priķnama un baznicas greida izlita nu cementa. Divi rindas pilaru sadola baznica uz frejom daļom — navom. Storpilārim un pi sinom atsarun oltori.

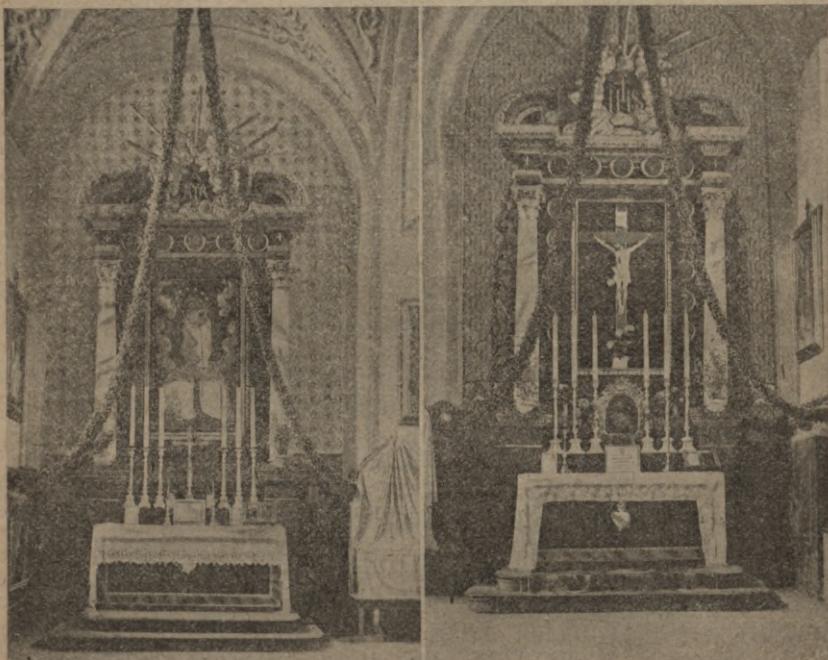
1. S. Jura oltors, pagatavots nu kuka, kurā ivitota to pat svato svatbilde. S. Jurs sed uz zyrga un ar škapu nudur pyuki. Šu svatbildi izgleznoja Ksavera Ceškevičs j-dze. Svatbilde ilykta boltōs un mozlit pazeltitōs ramōs.

2. oltors s. Vincenta Ferrari. Šimā oltorā ivitoto svatbilde taloj mums s. Vincentu ar s. Rokstīm rukā mocut ļauds. Svatajs stov uz nalela paaugstinojuma un apkort viņam lels ļaužu pulks ar aizgrobtību un gora sakupojumu klausos Diva vorda.

3. S. Tomaša oltors ir leloks por ipriķejim un stoda mums prišķā ivarojamu Dominikanu ordena patronu. Svatajs

sed uz krasla ar spolvu rukā un viņa priškā engeli tur gromotu. Šu bildi izgleznoja Aleksanders Ceškevičs. Bilde irameta pazeltītōs ramōs un nuvitota storp divejim oltora stulpim marmorveidigi izkrosotim gaiši-ružainā krosā. Augšok nuvitota cyta nalela bilde, kurā saradzami divi engeli aizvadut svatū. Vel augšok atsarun trešā opola svatbilde, kura taloj s. Tomašu rokstut tymā laikā, kad vers viņa nusalaiž S. Gors boluža veidā.

4. S. Marijas Madaļas oltors, pec formas un leluma leidzigs S. Tomaša oltoram. Šo oltora svatbilde tyka gleznota nu Vilņas mokslinika Valinoviča. Svato atsarun tuksnesi. Viņas priškā nulykts krists un myruņa golva. Šis un s. Tomaša oltors izbyuvati 1827. g. nu ordena priķšnika bzn. Juškeviča.

Oltors S. Dominika.

Oltors Vyssv. Jezus Sirds.

5. S. Jezupa oltorā ivitoto svatbilde taloj mums s. Jezupu ar Jezus Berniņu uz rukom. Pi svato kojom ir radzami engeli ar galda reikiem. Svatbilde uzagloboja ļuti labi un atstoj taidu ispaidu, itkai vel nasen bytu gleznota. Dumojams, ka šej svatbilde ir ivarojamo mokslinika Seimaņa Čehoviča dorbs. Uz ramom pazeltītūs izgrizumūs simbolizeti galda reiki, kopīts un trejsstyurs

6. S. Januara, veiskupa, mucinika oltors atsarun pi pilara. Oltors un svatbildes ramas pagatovotas nu kuka un izkrosotas boltā krosā ar pazeltejumu. Bildē radzams svatajs lyudzušā

stovuklī veiskupa tarpā. Zamok, uz tos pošas bildes, stoditi priškā golvoni momenti nu s. Januara dzeives, kai ari viņa nove. Glezna ir ļuti vaca. Jodumoj, ka laika zubs ir stypri ispaidojis, jo vysa krosa saplaisoja un pazaudeja sovu agroku spužumu un svaigumu.

7. Seviški pivilcigs ir Jumprovas Marijas s. Ružaiņa oltors. Te attalota J. Marija ar mozu Jezus Berniņu uz rukom. Pi Viņas kojom tup ceļūs s. Dominiks un s. Katre. Lobā rukā J. Marija tur s. Ružaini. Apkort Viņas golvai mirdz 10 zvaigžņu. Pa svatbildes sonim nuvitotas mozokas opolas svatbildes, kuras atgodynōj Ružaiņa nuslapumus. Vel augšok atsarun Marijas monograma. Parosti šej svatbilde ir aizsagta ar s. Dominika svatbildi. Topec šis oltors nusasauc vel par s. Dominika oltori. Šis svatajs attalots stovut ar kristu rukā un blokus viņam suns ar lapu zubūs. Kad vel dzeivoja dominikani, pi šo oltora ik-kotru utardin par 15 nedēļom iprikš s. Dominika svatkim tyka nuturata „Quindena“, t. i. dzižamajs Miss un s. Ružaiņa daļa.

8. Kunga Jezus oltors, vyss nu kuka, nuvitots storp diņejim stulpim. Izkrosots boltā marmorveidīgā krosā un izveidoj augšā itkai guda vortus ar pazeltitu K. Jezus monogramu. Uz sorkona bildes pamata pakorta Pestitoja Muka. Ramu greznoj vysapkort nuvitotas 15 nalelas bildes, attalodamas skotus nu K. Jezus dzeives. Apaškā ir Vs. Jezus Sirds bilde, ivitota skaistōs ar izgrāzejumim ramōs. Diviškais Mocitojs ar kreisu ruku roda uz sovu ar lelu milestibū dagušu sirdi un ar lobu dud svetibū ļaudim.

9. Lelajs oltors izaskota ļuči skaists un majestatisks. Bolti stulpi, izgreznoti augšā un apaškā ar pazeltitim ornamentiem, uztur oltora verseju dali. Oltora kreisā pusē nuvitoti s. Dominika un s. Povula tali, bet lobā pusē s. Jacka un s. Jezupa. Storp s. Dominika un Povula talim nuvitota nalela, opola svatbilde, kura taloj J. Mariju ar sovu moti Ani un storp s. Jacka un s. Jezupa talim „s. Ilžas apraudzešonas“ svatbilde. Tyvok uz vyds oltori ir 4 engelū figurās un pošā centrā stov skaists krists. Pa obom oltora pusem ir iejas, aizkortas ar sorkonu drebi. Vinā pusē pakopini vad uz augšeju oltoru leidz pošai Breinigos Motes svatbildei un pa utrai pusei var tikt aiz oltora.

10. Augšeja oltors ireikots pi pošas Breinigos Motes svatbildes. Šeit viņš nusasauc „Loretto“. Laukums storp Breinigu svatbildi un oltora mensu aizpildits ar sudobra zeimitem, kas šite pakortas nu pateicīgim J. Marijas gudynotojim.

Aglyunas Divmotes bilde izaskota tai: Vysusvatoka Jaunova Marija sed. Ar lobu ruku tur Sovu divišķu Deliņu, kas atsarun uz Jos lobo ceļa. Kreisā rukā tur pučiti Jezum preti. Jezus berniņš tur izstiptas rūkas svetišonai. Bilde talota uz kuka delim. Tarps — sudobra. Ramas zeltītas. Šu bildi parosti aizkloj utra Jumpravas Marijas debesīs pajemšonas bilde

Aglyunas zvoni.

Aglyunai ir četri, turpūs pakorti, zvoni. Pats lelokajs zvons, lobajā turnī, ir milzigs; jo mele tikai sver dažus pudus. Šis zvons ir ļuti labi nustyprinots un karojas uz dzelža košim.

„Kad zvona uz Engels Kunga...“

Zvona orpusē ir šaids uzroksts: „In excelsis Deo, me fudit Daniel Verner, Vilna 1839. anno“. Kas byus latviski: „Diva gudam mani izleja Daniels Verners, Vilnā 1839. godā.“ Izjemut uzrokstu ir izliti ari izgreznojumi: vaiņagi, medališi un engels ar kristu rukōs. Utrajs lels zvons korojas utrā turnī un ir mozoks, kai pyrmajs. Divōs vitōs jam ir drusku izbyrušas molas. Orpusē ir uzroksts: „Pelagejas Ivanovas Ucatchovos darbnicas izstrodjums, Valdajā, Novgorodas gubernās“. Vers jo drusku augšok: „S. Casimire, ora pro nobis“, latviski: „S. Kazimirs, lyudz Divu par mums“. „1898. Kunga godā“. Šis zvons nustyprinots leidzigi kai pyrmajs. Blokus šām zvonam korojas mozoks bez uzroksta un izgreznojumim. Pats mozokojs turņa zvaninš korojas ļuti augši.

Baznicas pogrobi.

Zam Aglyunas baznicas greidas stipas pogrobi. Vina jus daļa, kurai ogrok beja atsevišķa ieja pi kora trepem, pošreiz ir aizmyurata. Utru daļu var apmeklet leidz pat šai dinai; te ir gars koridors, kuru nu kreisos puses voji apgaismoj mozi ar restem prišķā ludzeni. Zam presbiteruma šis koridors pasaplašinoj uz lobu pusi un beidzas ar vairokim tymsīm kambarim; te ir divi ludzeni, pi kam vins pošreiz ir aizmyurats, bet utrs cik nacik ilaiž cauri dinas gaismu. Daudzi vitōs ir pijemts zam baznicas apglobot

numyrušus; ari te mynato baznicas apakša izpildija tu pošu uždavumu.

Nu metriku grōmotom ir radzams, ka zam Aglyunas baznicas ir paglobots daudz cylvaku. Prikšruciba beja duta pošim Dominikanu Tavim, baznicas labdarim, dižciltigim un seviški barnim. Hiacints Staženskis, provincials, vizitedams 1811. g. Aglyunu, aizlidze globot zam baznicas nabašnikus, padareja tikai izjamumu ordena brolim. Tumar vel leidz 1823. g. globoja vysus. Leidz 1773. g. 15. julijam, sarakstidami metrikas naatzeimoja, kur kas paglobots, tikai mynatā datumā klustera vizitators Ludoviks Hrincevičs pisoka tu ivarot un skaidri rakstīt, kas ir paglobots draudzes kopūs un kas zam baznicas. Taidā veidā mes dabojam skaidri zynot, ka zam baznicas ir apglobotas taidas personas: 1. Katrine Bukejs (myruse 1776. g.); 2. Ontons Žolonec 4 g. vacs (1780.); 3. Klara Pavlovičs 50 g. v. (1780.); 4. Dominiks Dombrovskis 3 g. v. (1787.); 5. Marianna Blaževičs 39 g. v. (1788.) 6. Jonis Karlis Felkerza(m)bs 1 g. v. (1788.); 7. Joanna Kozakevičs 78 g. v. (1788.); 8. Jonis Kazakevičs (1788.); 9. Anna Julianna Samojlo 3 g. v. (1790.); 10. Tadeus Valains (1790.); 11. Jezups Ivanovskis 49 g. v. (1790.); 12. Marianna Blaževičs (1790.); 13. Donats Grzybovskis 2 g. v. (1790.); 14. Jonis Ivanovskis 3 g. v. (1791.); 15. Osana Ivanovska 5 g. v. (1791.); 16. Marianna Ivanovska 1 g. v. (1791.); 17. Terese Šreyders 2 g. v. (1791.); 18. Petronella Trojacka 6 g. v. (1791.); 19. Ontons Selickis 5 g. v. (1797.); 20. Joanna Selicka 1 g. v. (1798.); 21. Nikodemis Grzybovskis 3 g. v. (1798.); 22. Brigita Čehovičs 3 g. v. (1798.); 23. Kalasants Labuņskis 3 g. v. (1798.); 24. Anna Makovska 40 g. v. (1815.); 25. Karolina Frank 50 g. v. (1817.); 26. Konstantins Kamiņskis 1 g. v. (1818.); 27. Jonis Šulevskis 87 g. v. (1818.); 28. Leopolds Bouffals 1 g. v. (1819.); 29. Jonis Kamiņskis 1 g. v. (1819.); 30. Fraňčiska Kamiņska 50 g. v. (1819.); 31. Feliciana Labuņska 45 g. v. (1819.); 32. Ignats Ciestukevičs 45 g. v. (1820.); 33. Leons Kamiņskis 1 g. v. (1820.); 34. Jakubs Puljans 40 g. v. (1820.); 35. Jurs Kamiņskis 38 g. v. (1820.); 36. ? Labuņska 20 g. v. (1822.); 37. Olga Šroeders 30 g. v. (1823.); 38. Dominika Labuņska 50 g. v. (1823.); 39. Jezupata Šroeders 65 g. v. (1823.) un citi.

Laigon nav mynata vita, kur ir pagloboti apakšmynati Aglyunas dominikanu Tavi, sprižut tumar pec to, ka pidareja pi ordena brolim ir jodumoj, ka un ti ir pagloboti zam baznicas, seviški ka leidz šam laikam ir saradzami baznicas pogrobu škerstūs liki dominikanišu tarpā. Tad zam baznicas dus vel dominikani: 40. Remigijs Zahorovskis (m. 1790.); 41. Egidijus Kasperovičs (1786.); 42. Jakubs Leonovičs (1786.); 43. Bruno Petrikovskis (1787.); 44. Ambrozijs Mackievičs (1789.); 45. Stanislavs Rājuņecs (1792.); 46. Gundislavs Bernovičs (1797.); 47. Stanislavs Medlevičs (1796.); 48. Dominiks Tarylo (1798.); 49. Kazimiers Korsaks (1804.); 50. Dominiks Gudovičs (1807.); 51. Augustins Dombrovskis (1807.); 52. Marians Juškevičs (1810.); 53. Ignats Gieriks (1818.); 54. Ludoviks Pļachirs (1821.).

Leidz šai dinai te var redzeti škerstus un pošus nabašnikus. Nu ogrokos kortibas tagad tur nikas nav palicis. 1920. g. baznica apāšku apmeklejut, vins ceļotojs aproksta skotu, kaisds jo priškā atsavere: „Daži kopī leidz pusei ir atrokti un caur salaustajim delim redzis myruni. Dažos vitōs ir tik dubes ar škerstu deļu gobolim un izsvaiditim kaulim. Vinā vitā pilnigi nakortigi ir salykti kaidi 12 škersti; ji gul uz zemes rindā salykti cyts uz cyta un gondreiz vysi ir atplasti vaļā. Te ir leliniku svatza-dzibas padi, kuri ar sovom bezdivigajom rukom plese kopus meklejut bogotibas. Myruni atgodynōj izkoltušus skeletus ar "pikoltušu pi kaulim odu un drebem. Dažūs škerstūs var saredzeti Dominikanu mukus, jo tim zam golvas ir palykts tik kigelits. Vinā kopā gul kautkaids kara versiniks. Viņam ir opoli uzpleči ar 4 zvaigznitem un kriju burtim „P. I. B“ vydā. Pori placam un kryutim stipas speidiga lenta, pi kurās, kai rodos, ir bejis zubyns; tagad tys ir pazudis. Blokus šam škerstam ir cyts ar uzrokstu „roku 1791.“ Padejūs laikūs baznica apakšā kortiba ir pavysam cytaida. "Pogrobūs, kur pyrms to matojos kauli, smilts ir nuleidzynota. Škersti ar myrunim ir sakortoti un nunasti vinā vitā. Pylni cina pret myrušu misom šu dorbu veice 1922. godā divi Gorigo Seminara, kurs tureiz beja Aglyunā, baznickungi — profesori Joņs Leitans un Otto Hahns. Vini tur paši nustrodoja vairokas dinas, jo naatsroda cyti paleigi, kas labprot numyrušim nastu pakolpojumu.

Aglyunas baznica pogrobūs.

Draudzes kopī.

Jus dybynoja uz paaugsta kalniņa Dominikanu Tavi, kai tikai isaroda Aglyunā. Isokumā šī kopī beja divkort mozoki. Te globoja apkortejus idzeivotojus, bet seviški daudz dižciltigu un bojaru, pat nu tolokim draudzes apvydim un svešom draudzem. Šocut ar kaidu 1841. godu te jau globoj dominikanu ordena mukus un vyspori goridznikus. Kopūs ir provs skaits pimineklu, bet nu jaunokim laikim. Seviški moz pimineklu palyka pec baznickungim, laigon jus te ir paglobots ap 61. Tys izskaidrojams ar tu, ka dominikani sovus ordena broļus globoja

pi viņas vitas zam vina piminekļa un porejī baznickungi bejuši pa lelokai daļai nabadzigi invalidi numyruši Aglyunas klusteri. Nu pimineklim leloku veribu grīž uz sevi pimineklis pastatīts uz priora Narciza Oleska kopa. Tod vel ivarojamoki piminekli ir uz baznickungu: Heronima Monstvillo, Pitera Ambroževiča, Hyacinta Novicka, Ambrožija Gžymailo kopīm un divi kupeji piminekli uzstoditi dominikanu ordena brolim.

- Nu metriku gromotom radzams, ka Agl. dr. kopūs dus taidi pristeri: 1) Jōns Dombrovskis D. Or. miris 23. IV. 1841. g., 58 g. vacs. 2) Aloizis Fiļemonovičs D. Or. m. 29. IV. 1844. g., 60 g. v. 3) Gudyzalvs Bokino, Dominikanu ordena, m. 16. IX. 1845. g., 44 g. v. 4) Bartuļs Olsejko D. Or. m. 15. VII. 1845. g., 65 g. v. 5) Stanislavs Koļankovskis D. Or. m. 17. I. 1846. g., 80 g. v. 6) Andrejs Juškevičs D. Or. m. 11. V. 1846. g., 80 g. v. 7) Dominiks Ēliaševičs D. Or. m. 1. III. 1847. g., 40 g. v. 8) Francisks Žuk D. Or. m. 23. IV. 1847. g., 60 g. v. 9) Bēno Jankovičs D. Or. m. 10. IV. 1852. g., 64 g. v. 10) Hipolits Narvojs D. Or. m. 6. VIII. 1855. g., 56 g. v. 11) Marjans Rudavskis D. Or. m. 10. II. 1859. g., 75 g. v. 12) Piters Osolinskis D. Or. m. 29. VII. 1862. g., 62 g. v. 13) Aļvars Račkovskis D. Or. m. 15. IX. 1863. g., 76 g. v. 14) Jakubs Jasinskis D. Or. m. 19. VIII. 1864. g., 63 g. v. 15) Heronims Urbanovičs D. Or. m. 29. VIII. 1864. g., 68 g. v. 16) Vincents Prasolovičs D. Or. m. 1. IX. 1865. g., 66 g. v. 17) Agapits Ivaškevičs D. Or. m. 10. X. 1865. g., 75 g. v. 18) Bernards Galičs D. Or. m. 17. I. 1867. g., 68 g. v. 19) Piters Purvinskis Bernardinu Or. m. 20. II. 1867. g., 68 g. v. 20) Vladislavs Marcinkevičs D. Or. m. 18. VII. 1867. g., 55 g. v. 21) Heronims Grinceļš D. Or. m. 8. III. 1868. g., 67 g. v. 22) Česlavs Bakševičs D. Or. m. 18. IX. 1868. g., 66 g. v. 23) Sadoks Butrimis D. Or. m. 21. I. 1870. g., 67 g. v. 24) Augustins Everss D. Or. m. 1. I. 1870. g., 56 g. v. 25) Bartuļs Šablovskis D. Or. m. 25. X. 1870. g., 71 g. v. 26) Kandids Marcinkevičs D. Or. m. 6. II. 1871. g., 62 g. v. 27) Romualds Gudovičs D. Or. m. 21. V. 1871. g., 92 g. v. 28) Lukašs Kolendo D. Or. m. 18. VIII. 1872. g., 73 g. v. 29) Kamils Pečilovskis D. Or. m. 14. VIII. 1873. g., 70 g. v. 30) Aloizis Ambroževičs D. Or. m. 26. V. 1874. g., 57 g. v. 31) Jōns Grodzickis D. Or. m. 20. VI. 1874. g., 71 g. v. 32) Rochis Kništovičs Benediktinu or. (lais) m. 3. VII. 1874. g., 70 g. v. 33) Juventijs Lakis Benediktinu or. (lais) m. 29. XI. 1874. g., 80 g. v. 34) Vits Krukovskis D. Or. m. 1. VII. 1875. g., 75 g. v. 35) Morts Stolyhvo D. Or. m. 13. X. 1875. g., 80 g. v. 36) Dominiks Vyganovskis D. Or. m. 1. III. 1877. g., 70 g. v. 37) Joachims Januševičs D. Or. m. m. 6. IV. 1877. g., 76 g. v. 38) Ontons Gumōlevskis D. Or. m. 13. VI. 1878. g., 75 g. v. 39) Jakubs Jodkovskis Dr. Or. m. 12. IV. 1879. g., 71 g. v. 40) Hyacints Novickis D. Or. m. 5. VI. 1879. g., 73 g. v. 41) Vermonds Kraševskis Benediktinu or. m. 25. IX. 1880. g.

- 84 g. v. 42) Augsts Zagorskis D. or. m. 23. IX. 1880. g.,
78 g. v. 43) Stanislavs Snarskis D. Or. m. 22. XII. 1880. g.,
85 g. v. 44) Augustins Germans D. or. m. 11. II. 1882. g.,
86 g. v. 45) Dominiks Erdmans D. Or. m. 10. I. 1884. g.,
83 g. v. 46) Piters Ostrovskis D. Or. m. 24. I. 1884. g., 94 g. v.
47) Vladislavs Cukurs D. Or. m. 20. III. 1885. g., 65 g. v.
48) Abdons Rogaļskis D. Or. m. 17. IV. 1885. g., 85 g. v.
49) Narcizs Oleskis D. Or. m. 19. VIII. 1885. g., 76 g. v.,
50) Jezups Tolvinskis m. 5. VI. 1888. g., 76 g. v. 51) Piters Oļ-
ševskis D. Or. m. 5. III. 1891. g., 85 g. v. 52) Bazilijs Sa-
kovskis D. Or. m. 12. XII. 1891. g., 65 g. v. 53) Felikss
Markevičs D. Or. (lais) m. 1. III. 1892. g., 92 g. v. 54) Piters
Ambroževičs m. 1. IV. 1892. g. 60 g. v. 55) Joņs Arcimovičs
m. 15. XII. 1892. g., 47 g. v. 56) Vincents Veblovskis m.
22. X. 1894. g., 57 g. v. 57) Heronims Monstvillo m. 22. X. 1896. g.,
65 g. v. 58) Aleksandrs Tomaševičs m. 28. VII. 1902. g.,
56 g. v. 59) Joņs (Julijans) Karps m. 15. XI. 1902. g., 80 g. v.
60) Ambrozijs Gžymailo m. 5. VIII. 1903. g., 80 g. v. 61) Be-
nedikts Pluro 1907 g.

Dažas kapijas ir smuki apkuptas, cytas aizmerstas. Bet
lai naaizmerst kopu apcimotoji pasalyūgt par numyrušu dveselem.
Gondreīz uz kota piminekļa un krista ir saradzams uzroksts ar
lyugumu nuskaitit „Engels Kunga . . .“ Myusu paleigs Ir vaja-
dzigs un napicišams dveselem slaucamā guni. Par sovu tatu
un moti lyudzas barni, par gorigim tavim — pristerim, lai
lyudzas vysi ticigi, seviški ti, priķš kurim ji ir strodojuši un
vorguši.

Klusters.

Aglyunas klusters ir divu stovu byuve. · Obūs stovūs ikorta
un idalijums ir vinaids. Iejut klusteri, radzamas uzgaidamos
since, kuras ar lejom stykla durovom nusaškir un golvono klu-
stera koridora. Pa kreisi nu sincem ir draudzes kancleja. Tolok
aiz stykla duravom radzams gars koridors, kuru kristoj utrs.
Nu pyrmo uz utru stovu vad plašas kuka trepes, kuras ápgaismoj
lels lugs. Koput pa trepem radzams lels krists un klustera
zvons. Durovas nu' vysim kambarim izit uz koridoru. Klusteri,
izjamut keki un lelu adamū ustobu, ir 30 kambaru. Vysi kam-
bari ir daudz moz vinaidi. Dažu kambaru lugi izit uz dorzu,
citi uz klustera pogolmu. Kambaru sinas izbalynotas ar kalki
un vitom sinōs ir idubumi, kurūs ireikoti plaukti un skapiši,
del gromotom vai drebu pakoršonas. Kambarus apsylda ar vin-
koršim ceplim. Vel nu Dominikanu laikim gondreīz uz kota
kambara durovom ir pakortas dažaidu svatus bildes. Jos vysas
krosotas uz audakla ar elles krosom un ilyktas kuka ramūs.
Šos bildes var dumot pagatavoja paši Dominikanu muki. Jamut
varā dažaidas pormaines, kai karus, bolševiku mežonigu uzveš-
šonus, bildes daudz cite un tagad pat dažos navar izšķert, kas

tur ir bejis zeimots, jo krosa ir saplaisojuse, audakls daudzōs vitōs caurs un porsaklojs ar bizu putekļa kortu. Pošlaik nu šom bildem ir palykušas tikai 20.

Klotu pi klustera ir lels augļu dorzs, kurs apmyurats ar lelu akmiņu sinu. Šis dorzs ir plašs un bogots ar dažaidim augļu kukim un ugu kryumojim. Daudz ir ari cytu kuku, kai pim.: lipu, kļavu, barzu, carmyukšu, ir pat egles un prides. Dorza versma nav vysa leidzona, bet ir kalnini, ilejas un zyvu diki. Vina dorza mola piit pavysam klotu Egles azara krostam, nu kurines atsakloj burvigi dobas skoti. Vins nu kalniniem attarun gondreīz dorza vydā. Uz šo kalniņa ir uzbyuvata nalela kuka mojiņa, kuru pa reizem ari apdzeivoj. Blokus šam kalnīnam ir augstoks opols zemes uzbarums, kurs apstodits rinkī ar skaistom lipom un akaciju kryumim. Pa šo opolo dorziņa molom ir vairoki benkiši, uz kurim var labi atsapyust šus skaistus kuku paanā. Dorzā ir ari daudz skaisti izkuptū celiņu, pa kurim var labi pasastaigot.

Aglyunas klustera ikšine.

Aglyunas' baznica, klusters un lelajs dorzs ir apjusti ar lelu akmiņa myuru, kuru cele Dominikanu muki. Šo myura garums ir leidz $1\frac{1}{2}$ kilometra, bizums ir $2\frac{1}{2}$ padas un augstums vitom snadzas leidz asei un vairok. Versejo myura daļa apjumeta ar delišu jumtiņu. Šis myurs itver pošu Aglyunu, izjamut vinu pusi, kur myura vitā radzama dzalundrošu setiņa. Dažōs myura vitōs ir iztaisiti vorti un vortini. Štrop baznicas un klustera vortim sina calta nu kigelim, kura ir ari nubalynota ar kalkim. Še nazkod beja daudz mozu budeņu del tergotojim, bet pošlaik

budiņu vairs nav ni vinas. Lai gan vitom myurs nu saules un leita ir saspragojs, tumar izaskota vel styprs.

Myura sata ap baznicu sokta celt 6. majā 1775. g. priora Sadoka Misieviča laikūs. Vysvacoka satas daļa ir tej, kas stipas gar baznicas laukumu, cytas daļas tyka izcaltas pakopiniski. 1816. g. 14. junijā Provincijals Jons Styrpeiko, vizitedams klu steri, lyka paaugstynot myuru apkort klustera pogolmam, atzei dams pyrmotneju par zamu. Satu soce celt nu akminim todel, ka, kai soka priors Misievičs, kuku beja vyslelokajs tryukums („lignorum summa inopia“).

Dominikanu studium.

Ar provinciala Faustusa Cieci ersko reikojumu nu 2. junija 1820. goda zam № 609 priors Rajmunds Pupsevičs nudybynoja Aglyunas klusteri „studium“ t. ir G. Seminaru un pazeimoja divus profesorus: Franci Žuku un Euzebiju Žementovsku. Šeit daži provinciala Faustusa Cieci ersko un viņa pečnoceja Feliksa Cieci ersko izsludynoti 1820., 1823., 1824. un 1826. g. Aglyunas

Dominikanu tavi: Reigas priors Steponas Kozlovsksis, Agl. priors N. Oleskis un Dom. Smarzynskis

Dominikanu Gorigam Seminaram nuteikumi: 1) Sastodit studiju planu un laika sadališonu pec Vilnas parauga. 2) Obligatoriski priķsmati ir S. Roksti, Baznicas vesture, Dogmatisko un Moralo teologija un voludas. 3) Kai obligatorisks priķsmats ir ari latvišu voluda. Seviški uz tu teik mudynoti ti studenti, kas prut žemaiču t. ir litavišu voludu. Atteicigu reikojumu, irakstitu Dom. protokolu gromotā, izdevē Provincials Faustus Cieci erskis 12. okt. 1820. g. („Fratres Philosophi praeter consuetis lectionibus, indulgent studio linguae lothavicae, praesertim collentes linguam samogiticam“). 4) Profesorim aizlīgs

vigli atsvabynot studentus nu lēkcijom, atbildem un ekzaminim. 5) Studentim joizdora ikdinas gorīga apdumošona un pec divom nedeļom reizi joit pi graku syudzešonas. 6) Svatdinōs un svatku dinōs viens nu klerikim lai losa nu ambonas s. Ružaini. 7) Vysim studentim jojem daliba kupejūs divakolpojumūs un jogriž seviška veriba uz dzidošonu un baznīcas ceremonijom. 8) Studenti, kas gatavojas pi Diva vorda sludynošonas puļu un latvišu voludā, lai sovas mocibās ipriķi pasoka refektariumā (adamā ustobā) un tad tik baznīcā. 9) Profesori lai klausos mocibu un katechisma pasnegšonu un pečok lai iznas kritiku. Mocibom vajaga byut sacitom nu prota. 10) Lai naaizmerst sacet mocibas un katechezas latviski (usus linguae lotavicae in iis non negligatur"). 11) Paši profesori lai losa Mabiliona dorbu „De studiis monasticis“ un pec aizroditas tur metodes lai moca. 12) Klustera prioram ir pinokums pec ispejas sacit konferences, mudynot jaunekļus uz padivibu un dedzību pi studijom, byut klot [pi ekzaminim un ziņot provincialam par panokumim.

Dominikanu biblioteka.

Ikvina loba gromota ir tej uztycamoko draudzine, jo viņa katra jos cintoja atziņu apluku padora plašoku, izgleitotoku — gorīgi bogotoku. Gromotas, jemtas vysā kupumā, ir tys zynotnes monts, kuru cylvakus proti par godu simtenim ir sakrojuši. Vyss šis zynotnes igyvums lelokā voi mozokā marā ir izkaisits par vysu kulturalu pasauli. Ari Aglyunas Dominikanu klustera myurūs daļa nu šo monta slepes. Par Aglyunas Dominikanu bibliotekas saturu un plašumu ziņas ir dabojamās jau nu 1770. g. Šimā godā Aglyunas Dominikanu biblioteka ir sastovejuse nu 177 sejumim, kuri golvonā kortā drukoti latīnu un puļu voludā. To pat gods bibliotekas gromotu sarokstā priķi mums latvišim ir atrunami ļuti interesanti gromotu tituli. Ti ir šaidi: Evangelia Lingua Lothavica (Latv. Evangeliums), Rosarium Lothavicum (Latv. Ružukrungs), Kronika Inflancka (Latv. Kronika), Epistola pāstoralis Episc. Livoniae (Livonijas Veiskupa Gona roksts), Privilegia Livon. et Curland. (Livonijas un Kurzemes privilegijas). Vairok godus valok, t. i. 1818. g. Dominikanu biblioteka jau pasaplašinojuse uz 334 sejumim. Ir nugrupetas jau daž-dažaidas nudaļas, kurōs ir dažaida satura roksti. Bet 1820. g. piaug jau uz 358 sejumim. Te atrūnam šaidus priķi mums interesantokus gromotu titulus: Evangelia polskie i lotevskie 1770., Lotevska gramatyka, Inflanty Hilzena 1750. Bez šom Dominikanu bibliotekas gromotom 1828. g. vizitu gromotā ir atzeimotas sekušas: „Vysa mocyba Kataliszka“ izduta Polockā 1805. g. Turpretim 1839. g. vizitu gromotā šej poša gromota atzeimota, ka izduta 1755. g. Ar kotru turpmokū godu Aglyunas Dominikanu biblioteka pasaplašinoj. Pec ilgim godim daļa nu šos biblioteka Aglyunas klusteri vel ir izaglobojuses. Šos bibliotekas gromotas ir vacas un nudylušas. Šos nudylušos gro-

motas ir kai mamas licinicas par tim viņu litotojim, kuri ir dzeivojuši, mocijušis un tautu vaduši pi augstokas, pilnigokas gora kulturas, bet kuri jau sen atdusas dzestrajōs Aglyunas kopsatas smiltīs, vers kuru kopim zaļoj zolite un šolc stolti kop-satas kuki.

Draudzes skula.

Dominikanu vai Mocibu teiceju ordens lelu veribu, kai ogrok tai ari tagad, pigriž zynotnei. Todel ari ikkotrs s. Dominika brojs ir eists zynotnes veirs, jo vinš zynotni uzskota kai leidzekli pi sekmigokas moldu mocibas apkarošonas. Zynotnes gaismā nustoditos Kristus patisibas palik skaidrokas, iz-prutamokas. Tu ir izpratis s. Dominiks (1170—1121) dybynodams šu sovu sadraudzību, lai ar tos paleidzību sekmigok varatu atgrist nu Kristus Baznicas nusamaldejušos vuškas. Dominikani, kai eisti zynotnes cinetoji, vysur, kur tikai pasaroda, pyulejas par tos apkortnes izgleitibas līmeņa pacelšonu. Ari myusu dzimtinē Aglyunas Dominikani ir pilykuši pyules pi apkortejus idzeivotoju izdailošonas. Aglyunā dzeivojuši muki ir pyulejušis tautu mōcit na tikai nu baznicas ambonas, bet ari ir dybynojuši skulas.

Par Aglyunas klustera skulu Agl. archivā dabojam ziņas tikai nu 1802. g. Agl. archivā ir mynats, ka Mortiņam Janovičam par ambonas un skulas krosošonu samoksots 12 rubļu. Druši var teikt, ka taida skula jau ogrok ir dorbojuses. Nuteiktas ziņas par Aglyunas Dominikanu skulu ir tikai nu 1806. g., kur draudzes vizitu gromotā, storp cytu, ir atzeimots, ka barni teik mocati klusteri. Klusters ari ryupejas par viņu uzturu, apgerbu un apkolpošonu. Tava Rafala Sprageviča vadībā mocos skaitit, rakstīt un rekinot. 1806. g. mocos tikai 6 audzekni, tus vordi: 1) Fabijans Vysockis; 2) Jezups Dankevičs; 3) Sigizmunds Gžibovskis; 4) Antons Bankovskis; 5) Stanislavs Igarevskis; 6) Donots Jakovieckis. Skulotojam vajadzeja nulikt pi Vilnas universitates ekzaminu.

Skulanu mocīšanos apstokļus materiāli klusters ir pyulejis pec ispejas vairok atviglynnot. Tai 1820. g. vizitu gromotā ir atzeimots, ka šus nabadzīgus barnus klusters ir mocejis un uterijis pilnigi uz sova rekina. 1820. g. ir mocejušis tikai 4. 1) Jezups Permejs; 2) Viktors Butkevičs; 3) Vincents Dombrowskis; 4) Flavians Kozakevičs. Bet jau 1824. g. 15. dec. Aglyunas draudzes skulā mocos skaitit, rakstīt, rekinot un religiju 11 audzekņu. Moca Dominikanu brojs Roberts Laurinovičs. Klusters, šaidas ziņas nusyūtidams Tautas izgleitibas departamentam, pa-zīoj, ka daudz skulanu asut ļuti nabadzigu, todel napicīšami asut vajadzīgi skulai speciali leidzekli. Aglyunas draudzes skula valdības prišķā ir izpelnejuse iveribu. Tys ir radzams nu tautas izgleitibas departamenta mocibas istožu general vizitatora roksta nu 1823. g. 21. julija, kuru vinš adresej Aglyunas Dominikanu

klustera prikšinikam Viktoram Laurinovičam. Aglyunas skulas vesturē ir vel atzeimots, ka nu 1825. g. skulā teik pilitota jau seviška lasišonas gromota, rakstišonai tafele un lyugšonas gromotas. Tava R. Laurinoviča vadībā, kurs par skulotoju ir jau nu 1820. g., skulani mocos tik por zimu, pavasarī dzymdynotoji jus jam pi sevis. Skulu uztur klusters, mocos 9.—1. Piters Landsbergs 15 g. vacs; 2) Vincents Makarskis 13 g. v.; 3) Jezups Makarskis 10 g. v.; 4) Antons Makarskis 10 g. v.; 5) Vincents Jurans 12 g. v.; 7) Julijans Mačulskis 12 g. v.; 8) Povuls Gžibovskis 8 g. v.; 9) Jezups Šuksta 14 g. v.; Turpreti 1828. g. audzeņu skaits ir sasamozynojis leidz 3. Par skulotoju ir jau Tavs Jakubs Kaustovičs. Pec 1831. g. vizitu gromotas radzams, ka Aglyunas draudzes skulā audzekni mocos vairok par 4 godim un pi ogrokim prikšmatim pisavinoj krivu voluda. 1831. g. par skulotoju ir Tavs Joachims Januševičs un ir 7 audzekni. 1832. g. skulā ir 4 klases.

Aglyunas Dominikani par izgleitibas pacelšonu, skulu dybynošonu un uzturešonu ir ryupejušis na tikai pošā Aglyunā vin, bet ari Rušonā. Rušonas draudzes skulā mocejos zemniku barni.

Aglyunas Dominikani ar sovu pašaizlidzigu apkortejus idzeivotoju izgleitošonas darbibu daudz ko loba ir darijuši. Uz prišķi viņu svetigai darbibai pi myusu tautas izgleitošonas bytu vel spužoki panokumi, bet nalabveligo to laika valdiba ar izraidišonu paralizeja viņu calu darbibu un uzsoktajs tautas izdailošonas dorbs uz laiku palyka vacainē.

Godibā par sovom dveselem.

Aglyunas baznicas un klustera dybynotoji kai atmoksu par lelim zidojumim praseja, lai muki apsajam uz myužigim laikim provet kotrā nedeļā 4 s. Mises taidā kortibā: Pyrmudinem par Vladislava Sielicka un Elizabeti dz. Borch Sielicka tys ir par Ivas Justinas Sielickas dzymdynotoju dveselem; trešdinem par Dadzibogu Šostovicku, Ivas Sielickas, Aglyunas dybynotojas, veiru; piktdinem par pašu Aglyunas dybynotoju Ivu dz. Sielicku Šostovicku; sastdinem par Ivas un Dadziboga barnim un pecnocejim.

Lai kotru dinu uz myužigim laikim Aglyunas baznicā s. Miša laikā bytu igodota („Memento“) Dioniza Moļa dvesele, šis muižiniks vel pi sovas dzeives zidoja klusteram 200 imperialu. Dovynojumus un pinokumus pijeme dominikanu tavi sovā apspridē 3. martā 1759. g. Dižciltiga Franciska Grotthuz kdze zidoja Aglyunas klusteram 1100 imperialu, piprosut dominikanu tavus, lai 2 tavi pec jos noves jos misu, igarbtu dominikanu terciaru tarpā, porvad svinigi nu Prezmas uz Aglyunu un pagloboj zam baznicas un nu sumas procentim kotru godu lai provej par jos dveseli 8 s. Mišus. Dovynojumus un pinokumus dominikanu tavi pijeme 20. apr. 1779. g. Dižciltigs Joņs Šadurskis zidoja 650 imperialu, ka nuveceušu un samaitotu Aglyunas baznicā varganu vitā dominikanu tavi izcalltu jaunus. Šadur-

skis praseja tikai piminet par jo dveseli lyugšonōs; jis gribēja, lai uz myužigim laikim, kotru sastdin un svatdin bytu dzižams ar varganu skaņom baznicā 50. psalms: „Apsažaloji por mani“. Dovynojumu un pinokumus pijeme Aglyunas dominikanu tavi sovā sedē 8. junijā 1750. g.

Joanna Ryck kdze zidoja Aglyunas klusteram 1000 imperialu, piprosut, ka par jos dveseli kotru godu bytu provatas 4 s. Mises ar ekzekvijom un kotru piktū godu 25 s. Mises — skaitamas. Dovynojumus un pinokumus pijeme 3. febr. 1788. g. Tej poša kdze zidoja 200 imperialu del s. Jezupa oltora izcelšanas Aglyunas baznicā. Ksavers Pujans zidoja 1802. g. Agl. klusteram 1000 rubļu, izteicut velešonos, lai kotru sastdin dominikanu tavi provej pa vinam skaitamam Mišam, jo nudumā.

Leidzīgus zidojumus padareja Anna Januševičs 1808. g., piprasidama provet uz myužigim laikim kotru menesi vinu skaitamu Misi un katra goda golā 1 dzižamu Misi. Un daudz cyti dareja leidzīgus Diva gudam zidojumus, lai montot gorīgus lobumus un vīglok sasnegt dveseles pestišonu. Taidā ceļā Aglyunas dominikanim sasakroja goda laikā provejamu ap kaidu 330 tai saucamu „funduša“ Mišu. Ir speciāla gromoča, kur apzinigi tyka atzeimoti provejami par labdarim Miši.

Par Baznīcas breivibū.

Aglyuna ir vel slovona, kai tej vita, kur krivu valdība syuteja pret ju nusazigušus baznickungus. Socut ar kaidu 1840. g. Aglyunas klusters ir porvarsts par citumu del politiskim nuzidznikim. Isokomā na dizyn cik daudz beja šite taidu baznīcīkungu uz „pākutas“, bet valok dažu reizi vinā laikā te izcite sovu stropi pa 15—20 pristeru. Jomes grībatu vysus, kas te cīte par ticibu, minet, tad bytu joroksta mozokajs 200 uzvordu. Tu sacidami, mes nadumojam par nuvecejušim un slimim pristerim, kuri taipat dzīvoja Aglyunas klusteri, bet tikai par tim, kas

Par leidzīgim porkopumim te cīte: Bk. J. Janukovičs nu

Bk. Kazimirs Skrinda.

beja krivu valdības vojoti. Storp daudzejim, kurus te naminešim, šite izcite sovu stropi tagadejajs Pinskas diecezes veiskups Zigmunds Lozinskis. Piterpils „gradonačalniks“ nutisoja Ju uz 5 god. isludzešonas, kam lidze katoļu skulanim staigot uz cerkvu un par pretošonus katoļu baroņu porpravaslaivošonai un porkrivošonai.

Pidrujas, Bk. Ľudviks Šimkevičs nu Kroslovas, Bk. Ježpa-Narkevičs nu Leiksnas, Bk. Feliks Poško nu Josmuižas. Par apgodošonu ar svatim sakramentim „pareizticigus“ Bk A. Platpirs nu Minskas, Bk. Kazimirs Dovgiallovičs, (2 reizes), Bk. Ont. Matusevičs, Bk. Tarvids nu Korsovas, Bk. Jakubs Valinevičs, Bk. Jezups Jankovskis nu Rundānim — šam beja ari tej vaine, ka katolim lidze slegt laulibas ar pareizticigajim. Par sv. Ružaiņa un cytu brolestiu organizešonu beja isludzits Aglyunas klusterī Bk. Bielikovičs nu Kroslovas. Par rekolekciju sareikošonu terciarim — Bk. Ignats Šidlovskis nu Osyunes. Par krista uzcelšonu vacos Vorkovas baznicas vitā — Bk. Andrejs Čegis, par to krista isvetešonu Bk. Dek. Ontons Simonovičs. Par naapsveikšonu, nauzmanības del, uz ilas cara Aleksandra III. — Bk. Przemockis, Piterpils akademijas inspektors. Par „draudim policijai“ — Rezeknes dekans Bk. Ontons Mačuks. Par napateikamim krivu valdibai rokstīm tyka tisotis „Dryvas“ redaktors Bk. Kazimirs Skrinda un Bk. Ontons Okolo-Kulaks, kai redaktors katoļu žurnala „Bēra и жизнь“ un daudz cytū.

Daži datumi.

Daugavpils kara aprinka priķšniks ar sovu rokstu nu 25. IX. 1864. g. № 2330 paziņoja Aglyunas klusteram, ka sa-skaņā ar valdības reikoju mu Dominikanu klusters Poporčūs ir slags par naidigu izaturešonu pret valdību un dalības jemšonu apvarzumā; bet baznīckungi: Bakševičs, Galičs, Gomulevskis un Vyganovskis teik syutiti uz pastovigu dzeives vitu Aglyunas klusterī. Mynati Dominikani, žandaru pavadi bā, otrā laikā ibrauce Aglyunā. Tys pats kara apr. priķšniks, ar sovu rokstu nu 14. XII. 1864. g. № 2734, paziņoja Aglyunas prioram, ka uz tos pošas valdības reikoju mu ir slags Mohilevas Bernardinu klusters un 5 muki: Bernards Kostkovskis, Tomas Kasperovičs, Daniels Bonaks, Telesfors Zagorskis un Joņs Sakovičs teik syutiti uz dzeivi Aglyunas klusterī. Ji dreizā laikā ari isaroda. Ar to pat krivu iredņu rokstu nu 22. XII. 1864. g. № 2786 teik ziņots, ka nu slagto Bernardinu klustera Traškunūs 4 muki: Fabijans Pavlovskis, Piters Purvinskis, Jezups Lenkevičs un ordena brojs Michnevičs teik syutiti uz pastovigu dzeivi Aglyunas klusterī. Vejok tys pats irednis dud reikoju mu № 1713, 22. augustā 1865. godā Aglyunas klusteram: nurodit dzeivokli divejim žandarim; ju uzdavums beja kontrole klustera dzeivi.

1865. g. baznīckungi nu Aglyunas dreiksteja ibraukt Aulijā uz atlaidom Marijas Madales svatkūs 22. jūlijā tikai uz kara aprinka pr-ka dutas specialas atloves pamata. Daugavpils apr. 3. ic. pol. priķšniks ar reikoju mu nu 11. augusta 1867. g. № 2673 nulidz sabraukšonu jo uzraudzībā padutim baznīckungim un napidarušim pi klustera Aglyunā uz 15. augusta. Šis pats varas veirs ar rokstu nu 16. III. 1869. g. izsludynoj

s. Ružaiņa brolestes slegšonu, bet jau 30. IV. 1869. g. apgobola porvaldniks (Главн. Начальникъ Края) izdud rokstu zam № 3413, kurā nulidz vysaidas Baznicas gorigas sadraudzibas, atstojut breivibu tikai lyugtis. Ar jo pat rokstu nu 2. VI. 1884. g. № 1631 beja nuligts isastot klusterī voi gorigā seminārā bez jo atloves un pat lai iitu klustera myurūs napidarams pi klustera ļaudim vajadzeja jo atloves. 1869. godā, kad baznickungam, kurs prut latvišu volodu, vajadzeja nu Aglyunas nubraukt uz Divakolpojumim uz Rozontovu Lelajā nedeļā, tod vareja tikai iprikš dabojs gubernatora atłovi, bet del mocibu stostīšonas latvišu voludā vajadzeja atsevišķas atloves nu apgobola galvono porvaldnika. Taidā korts Aglyunas klustera subpriors Bk. Augustins Zagorskis beja dabojs atłovi, bet ar nuteikumu nu Daugavpils apr. 3. ic. policijas priķšnika, ka Baznicas svatkūs un svadinēs dreikst runot na vairok, kai vinu mocibu dinnaktī (sutkōs), kuru sovukort vajadzeja sarakstit uz papeira un nu to lasit, bet uz piprasijuma nudut tu žandarmim. 1868. g. subpriors Pitera un Povula dinā beja pasacejis taidu, narakstītu mocibu, bet trešā dinā Daugavpils apr. priķšniks ar rokstu nu 31. VI. № 2226 pipraseja paskaidrojuma, uz kaida pamata tys stostejis mutisku mocibu. Kad vajadzeja ap Aglyunas draudzes kopim aptaisit žugu un tus paplašinot nu klusteram pidarušos zemes un izlobot trepes pret Aglyunas baznicu, nukrosot baznicas jumtu, portaisit perti un ladauni, tod kotrā atsevišķā gadījumā vajadzeja gubernatora specialas atloves. Kaut ari ar atłovi un pec vysaidu priķšrokstu nukortošanas tyka izvasti vajadzigi remonti, tumar apgobola porvaldnikam to napityka un vel voce ziņas, kaidā veidā teik remontetas baznica un klusters un nu kurines teik jemti leidzekli un kaidi pilsoni vairok zidoj. Pec vacu dokumentu licibas, tai asut bejis agrokūs laikūs.

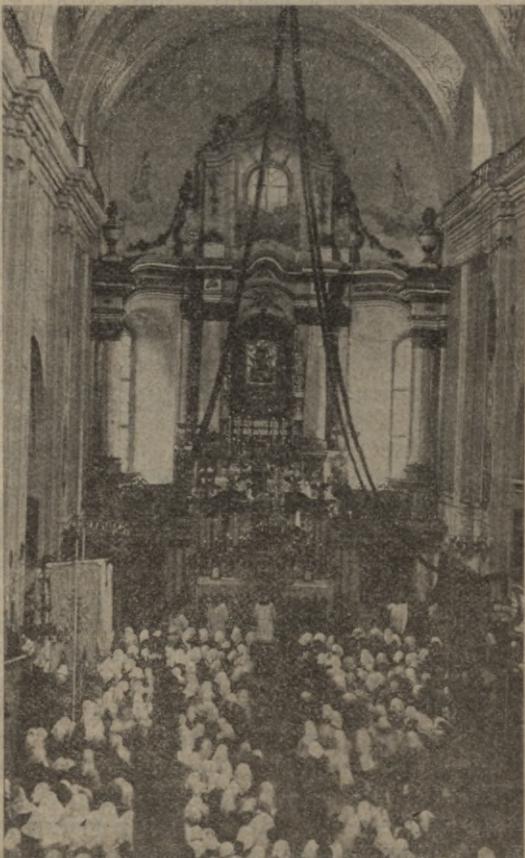
Svatcelotoji.

Lelokōs katoļu Baznicas svinibōs, par pim. Vosoras svatkūs un 15. augustā, svatcelotoji lelim pulkim dudas uz Aglyunu. Vinu, divi dinas iprikš svinibom ticigi laižas aiz laika celā, seviški ti, kam joporceļoj dažas desmites, pat symtu verstu. Var sadalit svatcelotojos divos kortos: uz privatim, un uz tim, kas jam dalību svinīgūs gojiņūs — procesijos.

Procesijas dalibniki sosalosa pozeimotā dinā baznīcā: pec divkolpošanas baznickunga vadībā svatcelotoji dudas celā. Leidza pajam: obrozus, karugus un lukturus. It otri, stypri pisorgojut precesijas kortibū. Procesijai pakal it lels ticigu ļaužu pulks un dzid dzīsmes; pec šim kojinikim stipas vasala vertine vazumu ar edinim, lobokom drebem u. t. t. Pa ceļam gondreiž kotras sadžas idzeivotojī svinīgi sateik svatcelotojos pi skaistim guda vortim. Pat ūzdi un ti aizit prišķā ticigim satikt ar maizi un soli.

Celā svatceļotoji pors reižu apstoj atsapyust. Vokorā parosti svatceļotoji apstoj pi kaidas tyvokas pa celam baznicas. Draudzes pravests, iprikš zynodams, kad pi jo apstos svatceļotoji, aizit ar sovu procesiju vinim priškā: obi procesijas sasa-sveicynoj ar karugu pilīkšonu un, sasavinojuši kupā, dudas uz baznicu; pec eisom vokora lyugšonom, baznicā palik tik procesijas pidarumi un poši svatceļotoji mēlej sev naktsmoju pi rodim, pazeistamim, vai tyvokā kurā sadžā pi zemnikim, vai pat ari vysu nakti pavoda zam atklotim dabasim. Agrā reitā vysi otkon sasapulcej baznicā, izklausa s. Misi, nukortoj procesiju un dudas tošok celā uz Aglyunu. Te jim pi-savinoj, parosti, klot ari vitejos draudzes procesija un tai ku tyvok pi Aglyunas, tu svatceļotoju skaits palik leloks un leloks.

Svatceļotoji, napigojuši pi pošas Aglyunas, apstoj dažus kilometrus attolumā, lai drusku atsapyust. Šito merka sasnegšonai ji izvelej ari atteicigu vitu: kur azara vai upēs molā. Vysi apsast uz zemes, atpyutnot nugurušus kaulus. Drusku nusapytuši — itur pusdinas: ad tu, ku atnese reizē ar sevim nu mojom. Tad vacoki drusku atstip sovus nugurušus kaulus uz zoles, jaunoki it maklatu yudiņa, lai pamozgot nuputejušu vaigu un nuteirit un nukratit nu svorkim bizu putekļu kortu. Meitines isagerb lobokōs drebēs, apaun kojas; veiriši ari nuteirej putekļus nu drebem un kad svatceļotoji nusakortoj, tad sareikoj procesiju un vyssvinigok inok Aglyunā. Parosti Aglyunas procesija vysod sateik svatceļotojus: aizit priškā toli uz teiruma, satikt sovus broļus un mosas. Un tai svinigi vysi Latvijas

Svatceļotoji Aglyunas baznicā.

loboki barni sanok dzidodami un gaviledami Diva Motes svētnicā. Privatim svatceļotojim celš gon ir drusku garlaicigoks: vini nadzerd skaistu religisku dzismu, ni redz tu skaistu maje-statisku religisku gojiņu. Vini ceļoj klusumā, biži ar ružaini rukā un ar veikšīti uz placim. Vinim ir tikai izdevigok un viglok ceļā atrast naktsmojas. Cylvaki jus pijam ar pricu: dud pajumti un maizes gobolu. Sajusmynojuša ir šu svatceļotoju pašaizlīdzība: ni ceļa garums, ni leits, ni nagaiss, ni saules capynojums, ni ceļa naertibas, ni zociku un komunistu zubošonos naspej aizturet un ticigu atvilkt nu sovas Motes Marijas. Kas spiž viņus tik pyuļu panest? Vinigi „Kristus milestiba“, kai teic s. Povuls. Viņam Kristus milestibas del vojošonas un gryutumi beja vigli, citumi beja jauki, ceļojumi beja pateikami. „Muns jyugs ir pateikams un muna nosta ir vigla!“ Šiti Kunga Jezus vordi pisapylda na tikai s. Povulā, bet ari svatceļotojūs uz Aglyunu.

Baznica, jos laukums un klustera pogolms ir porpilditi ar pasauli. Kai pavasara laikā ryuciši un upes takut nu kolnim un pakalnem aizlej liknes, tai padivigo tauta Latgolā porpilnumā pulcejas lelokūs svatkūs Aglyunā. Svatceļotojūs var sajust dziļu un dzeivu ticibu. Vasalu nakti var dzerdet dziżam religiskas dzismes un ipaši Diva Motes himnus. Marijas barnim Aglyunā aizamerst vorgi un cisšonas, aizamerst vyss, pat edins un nakts miriga dusa. Godos gon dažu reizi, ka Marijas barnus Aglyunā pamercej leits, kurs lej dažu reizi vasalu nakti, vysur slapns, solts un dryums dobā, izjemut Marijas barna sirdi. Yudins un soltums var apdzest guni, bet nikod nav spejīgs apmigt loba ticiga milestibas uz sovu divišķu Moti. Reitā agri, kai tikai atskan zvona skaņas, skotis, nu vysom molom ticigi it uz baznicu. Kas valk šus nuvorgušus ceļaveirus uz baznicu, kur byus jovorgst vel vairok, jo baznīcā ir korsts, gaiss sašpists?... Bet ku leidz gryutumi barnam. Motes kleps un soldonajs vords pispīž barnim aizmerst par cisšonom un vorgim. Osoru ryuči porstoj tecet — vyss nukortots un barns vitā skumt, soc smaidit. Gluži tys pats nuteik ar padivigu svatceļotoju Aglyunā.

Pateiciba Aglyunas Diva Motei.

Gribadama izteikt sovu pateicību vysusvatokai J. Marijai par apturatu želestibū, es apakšpasarakstejuse, gribu pazemigi aststotit nutykušu: Man ir delinš Zigfrids $2\frac{1}{2}$ godus vacs. Jis nu dzimšonas beja vojs. Vysleloka man beja skume, ka jam beja navasala kreiso kojiņa; celis beja rasnoks un navareja viņu lucit. Berninš vysod raudoja un rodeja, ka jam soput kojiņa. Orsti atzyna kaula tuberkulozi. Munom sopem nabeja mara. Bet munu goru pacele un pastyrinoja veira mosa,

iteikdama lyugtis Aglyunas Diva Motes paleiga. Es labprot pijemu un izpildiju lobu padumu. 22. martā š. g. apsuleju zidot sudobra zeimiti, slymos kojas veidā un ju pakort pi breinigos J. Marijas bildes Aglyunā. Treju nedeļu laikā barna veselibā nutyka tik lela pormaine, ka muns delinš soce staigot. Nuperku jam kurpites un ar lelu pricu un gondarejumu apovu jam kojīnas. Muns barns ir globts, es asu laimiga! Pateicība un slave Aglyunas Jumprovai Marijai! Navaradama sovas veselibas vojuma del personīgi nukliut Aglyunā, es palyudžu sovu vadaklu Annu Plokste, lai munā uzdavumā nunas apsulītu sudobra zeimiti un atdut pinocīgōs rukōs, ku viņa un izdareja šugod uz Vosoras Svatkiem. Kai tikai muna vojiba poris, tyulen steigšus pate uz Aglyunu, lai personīgi pateikt Jumpravai Marijai par izklausitu lyugšonu.

A. Plokšt.

Bedigu ipricynotoja.

Sliminiku veseliba.

Feimanu draudzes Skrauču sadžas Salomona Leibuka dals Vladislavs trēju godu vacs 1922. g. beistami saslyma. Koju lucitovas soce pyužnot tai, ka misas goboli atkrita un pasarodija kauli. Slymajs barns vareja staigot tikai sasalicis, atsabolstut ar ruciņom uz celim. Tai jis slymoja trejs godus. Apleiceji orsti navareja niko leidzet. Tyvojutis 15. augustam 1926. g. motei inoce duma nuvest slymu barnu uz Aglyunu. Ari tavs niko preti natureja, tikai par nužalojumu jīm nabeja ar ku barnu apgerbt un topec jau gribēja atstot mojōs. Barns raudodams lyudzes, lai ju jemtu leidza, bet tai, ka pats redzeja, ka vinigi apgerba del ju navad, tad ar gryutibom aizklyboja uz kaiminim un daboja sev vajadzigu apgerbu. Ticigi dzymdynotojoji tagad pajeme slymu barnu un nubrauce J. Marijas Debespajemšonas dinā svatcelojumā uz Aglyunu. Te nalaimigais barns sirsnigi lyudze nu Dabas Motes sev veselibu. Jo bernišķigi sirsnigajs lyugums tyka izklausits. Bārna veseliba otri vin

Moras Zemes Kenenine.

soce izalobot bez kaut kidas orstesanas un seviškas kupšonas. Pec meneša, tys ir septembrī 1926. g., jau puika soce atjempt rukas nu celim. Jo pyustuši lucekli sadzeja un jis palyka vasals. Šugod es pats ju redzeju ar sovom acim. Jis jau tagad ir 9 godu vacs un jyutas pilnigi vasals, skrin un loksta kai vysi cyti barni. Tikai lucetovōs ir radzamas šausmigas slimibas zeimes. Vysi ir dzili porlīcynoti, ka barnam atgrize veselibu Aglyunas Diva Mote.

Joņs Kisielevskis.

Guds Marijai!

Nu sirds porpylnuma es rokstu šus vordus. Es asu laimiga, tamdel ari priciga. Muns vysgryutokajs krists tyka reiznu manis pajemts. Kas tu izdarija? Poša Vysusvatoka Jumprova Marija Aglyunas baznicā. Še eisa vesture munas slimibas un izaveselešonos nu tos. 1924. g. es saslymu ar mogu. Vairok kai četri godi es cišu brismigas sopes. Navareju attast del sevis pimarotas baribas, vyss kaiteja. Slimibas del navareju pelnet maizes — staigoju pa orstiem, bet ti nalleidzeja. Galigi pitryuka naudas orstetis. Izzynojuse, ka pagojušā 1928. godā teik reikots nu Reigas svatceļojums Vosoras Svatkūs uz Aglyunu, es gribiju jīmā pisadalit, lai lyugt nu Jumprovas Marijas veselibas. Bet muni leidzekli beja tik irubežoti, ka es naspeju atmoksot ceļa. — Tad ar skumi palyku uz vitas, bet braucejim idevu mozu zidojumu nuvest uz Aglyunu un poša apsajemu lyugtis uzcitigi

uz Vysusv. J. Mariju, suldama, ka pec veselibas atdašonas kotrā ziņā poša nuklyušu Aglyunā. Svatcelotoji prikšgolā ar baznickungu D. Myuriniku Reigas S. Fr. baznīcas vikaru nubrauce laimigi uz svatu vitu. Sovā laimē ji naaizmersa un par mani: izpildija munu lygumu, tai kai beju prasejuse. Pec to pors nedēļu sajytu pormaines munā veselibā. Napa-goga 2 meneši es jyutus pilnigi vasala, bez kaut kaidu zoļu pilitošanas. Tagad es asu pilnigi vasala, dorba spejiga. Šupavasar Vosoras svatkūs beju Aglyunā, lai izpildit sovu sulejumu. Guds un pateiciba Vysusvatokai J. Marijai, ka apsažaloja uz sovas nacinigos kolpyunes.

E. Kalnišs.

Reigā, 7. junijā 1929. g.

Nukruņota Dabasūs.

Gorigi atdzyma.

Rudinī, 1920. g., isaroda pi Vyšķu baznīcas pravesta bk. Livčana kaida pusinteligenta persona, lyugdama sovai dveselei pestiga paduma. Viņas veirs uzturejos Krivijā. Poša beja pa-zaudējuse ticibu un kotru religisku sajytu un vasdama pa-sauligu un īlaunojušu dzeivi, pat pyulejos kaitet Katoļu Baznīcāi. Radzadams šu personu dumojut par sasavinošonu ar Divu, baznickungs Livčans beja ļuti izbreinots un todel jautoja, kas viņu pirunoja uz šu suli. Un viņa pastostija sekušu sovas dzeives vesturi.

„Kad daboju zynot par Reigas Veiskupa isvetišonu Aglyunā, zinkoribās dzeita, aizgoju uz šom lelom svinibom, uz kurom steidzes tyukstušas svatcelotoju. Leits idzyna baznicā. Šeit redzeju svatcelotojus, kuri nusaraudojuši un ceļūs nukrituši sirsnigi lyudzes uz Vyssvatoku Jum-provu Mariju. Kautkas sovaids nutyka munā sirdi. Ju porjeme baile un namirs, stodijos prišķā dzeives porko-

Mira Kenenine.

pumi un graki, sajutu sirdsapziņas pormatumus. Nukrituse pec svatceļotoju priķzeimes ceļūs, soču lyugtis. Sajutu vaiņu un graku lelumu. Sirdsapziņas pormatumi naporstoja mani mucit un spide nokt pi baznīkunga līyugt paleiga.“ Baznīkungs Livčans viņai deve padumu pisagatavot pi graku syudzešonas; tymā nulyukā ari ideve atteicigu gromotiņu. Par kaidu laiku nalaimigo izpildija gondarijumu un atdaboja miru, un palyka par patisu Diva barnu. Es dumoju, ka tik otra pormaiņa nalaimigos dveselē navareja nutikt cytaidi, kai tikai pateicut seviškai Aglyunas Divotes želestibai.

A. K.

Ir breinumi!

Sirsnigi pateikdams lobajai Aglyunas Diva Motei, pastišu sekušu nutykumu: 1908. godā saslymu ar oklos zornas osu ikaisumu; slimiba atsakortoja trejs reizes. Viteji orsti iteice man braukt orstetus uz Piterpili. 1908. godā maja menesī Piterpilē, Pokrovas sliminicā uz Vasiļa solas tyka izdarita operacija. Operaciju taiseja prof. chirurgs Ziemackis, Černova un Martinova asistencē. Pec operacijas porgoja kaida nedeļa. Slimiba kompliejos. Šai kibelei pisavinoja ari cytas slimibas klotu: vadara yudiņa tyukss, plaušu slapnajs pleurits un ašņa satecešona mugurā.

Trejs augšok mynati orsti reizē ar Dr. Arbuzovu sovstarpejā apspridē noce pi sledziņa, ka muna dzeive vysā ir apdraudēta un nakti ir sagaidama nove.

Ku tolok, tu jyutus slyktok un slyktok. Atnoce ari baznīkungs ar postora svetibu. Un orsts pisaceja žalsirdibas mosai pagatavot pologu durovu aizklošonai noves gadejumā, lai cyti slymi naitu vairs šimā kambarī. Mani apkolpoja katoļticiga mosa Marija Sudeiko, slapyna mukine. Viņa inokuse pi manis munas noves priķsvokorā teice:

— Bkgs, slykti; pec orstu dumom šunakt jums byus jo-
merst. Jo cylvaki natur spaka uz noves, vai tad ari Divs ir tik
pat naspecigs! Grižatis, baznickungs, ar lyugumu pi Diva Motes,
Jai apsulat izaveselešonas gadejumā apmeklet viņas Baznicu, kur
ir viņas breinigo bilde. Tagad skaitisim kupā sv. Ružaini, lyug-
dami veselibas nu J. Marijas. Asut pussamaļas stovuklī es
speju tikai turet Ružaini rukā un kod nakod izsacit pa vordam
mukinei pakal. Pec Ružaiņa nubeigšonas aizmygu. Pec breiža
pasamudu. Tej paša mosa sed pi munas gultas. Es jyutus drusku
viglok. Reitā atnok orsts:

- Nu kas, jau baznickungs numyra?
- Na, jau loboks!
- Navar byut!
- Patiši, loboks.

Diva Mote mani izglobe. Otrā laikā atstoju slimnicu va-
sals. Izbraucis nu Piterpiles sovu sulejumu izpildiju un tagad
ikgodu braukoju uz Aglyunu pateikt bezgaligi lobai J. Marijai,
pi kuros es stovadams uz noves sligšņa sirsnigi lyudžus.

Bk. Gr. Začs.

Uz Aglyunu!

Gromota „Pamiętnik Rel.-Moralny“ nu 1856. g. pasnadz interesantu sarunu storp zemniku un gromotas autoru, kurs tureiz visojos Aglyunā. „Vinā skaistā vosoras vokorā es izgoju pa-
staigot, natik del atpyutas, cik zinkoribas del, gribēju apskatit

Svatceļotoji lyudzas.

Aglyunas apkortni. Es atsasežu uz akmiņa pi ceļa, kurs vede uz Aglyunu. Es izdzeržu padivigu dzidošonu un pec breiža iraudzeju sermgalvi, kurs goja pa ceļu uz Aglyunu. Ejut man garam, jis nucele capuri, pasaklanija un apsveice ar parostu kristigu sveicini. Es, atbildejis, laipni pavaicoju:

— Nu kurines un uz kurini steidzis, Tetit?

— Nu Preilim, eju uz Aglyunu Diva lyugt!

— Vai tad jums nav sovas baznīcas?

— Kai ta nav? Bet tur nav Vyssvatokas Aglyunas Jumprovas, munas Aizgodnes un Labdaritojas bildes; Jej ar sovu želestibu mani breinigi izsoleja.

— Kai tys beja, lyudzu pastosit!

— Beja tai: vel ļuti jaunam man soka sopeč acis. Es beju pi vysaidim orstīm un zoletojim: veltigi! natik niko napaleidzeja, bet arvin beja slyktok un slyktok. Galigi es palyku ar vinu aci pavysam okls. Ar utru tik ar lelom mukom, kai caur myglu vareju redzet Diva pasauli. Izmysumā es nazynoju, ku sokt. Nazkas man iteice atsadut Aglyunas Divmotes godibā. Aizgoju: lyudžus nu vysas sirds un nu vysas dveseles un še: lyudzu pasavert, kaidas man pilnigi vasalas acis, kaut gon asmu vacs un sermgalvis. Es radzu toli. Kai tad taidu skaidru breinumu naatzeit un napasateikt par viņu? O! cikam dzeivošu, cikam byus veseliba, cikam spešu staigot, vinmar staigošu šu svatcelojumu uz Aglyunu! Un meili pasaveris uz saradzamim nu tolines Aglyunas baznīcas turnim, jis atšasveicynojs ar mani nugoja tolok.“

Votas.

Votas vords ir pajemts nu latīnu voludas un zeimoj myusu gadejumā prikšmatu vairok voi mozok vertigu zidotu. Divam par gudu, pateicību voi ar lyugumu. Pi svatbildem Ostrobramā, Čenstochovā, Lurdā un cytur mes radzam daudz sudobra un zalta prikšmatu, kurus te pakore padivigu ruka, izteikdama ar tu pa lelokoi daļai pateicību par sajemtom želestibom — par sajemtu breinigu paleigu. Aglyunas baznīcā pi Diva Motes bildes ir ari daudzi votu, pori par symtu. Tos ir ļuti dažaidas; dažas nu tom ir vairok kai symtu godu vacas; jos ir dažaida veida: sirds, golvas, rūkas, kojas; kai ari ir dažaidas gūda zeimes: medali, kristi, gradzyni, nāudas goboli, medalīši, nalelas tafelites, dažas nu sudobra, ar un bez uzrokstīm. Uzroksti uz votom pa lelokai daļai puļu un latīnu voludōs. Te aprakstišu vertigokos un kuras, kai likas, pelnej vairok iveribas.

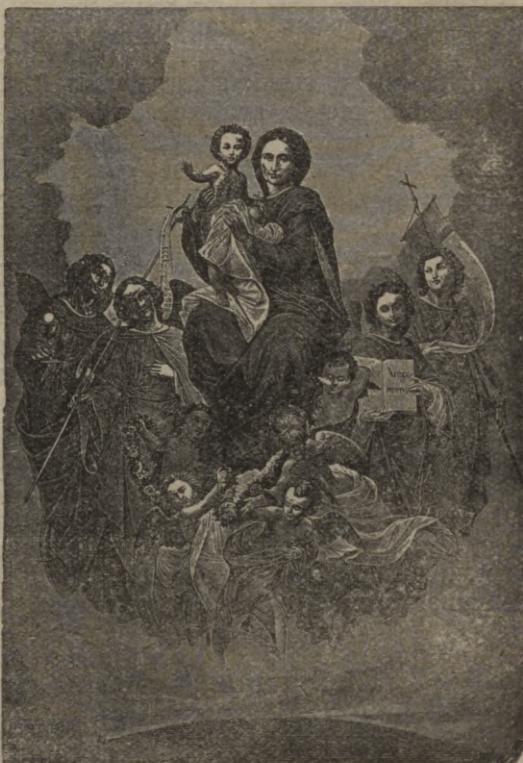
Pyrmā vitā bytu mynama lyugšonu gromota latvišu voludā ar nusaukumu „Aglyunes Zvaigzne“, kura ir isita sudobra vokūs; dovynota nu izdeveja Vincenta Gaudzes Daugavpili. Uz voka ir igraveta Marijas vorda monograma. Utra vota ir nu sudobra, mozas gromotiņas veidā ar uzrokstu: „Aleksander Mohl, Tarnopol 1883. I./VII.“ Storp medalīm ir viens ar Kunga Jezus Sirds talu un latvisku uzrok-tu: „Vysusoldonoka Sirds Jezu,

karški lyudzu Tevi, lai es numiļoju Tevi un numiļoju, ko tolok, to vairok. Jezus roms un pazemigas sirds, pador, kab muna sirds bytu leidzona Tovai Sirdei". Šej vota ir nu vinkorša metala. Uz kaida cyta medaļa ir attalots s. Jōns Kristitojs, kurs krista Kungu Jezu Jordana upē, uz utros puses uzroksts: „Par pimiju kristibom 8. majā 1841. g. Helenas-Zofijas Czerejskas nu M. B. un B. M. Aglyunā“.

Guda kristu un medaļu pavysam ir ostoni. Storp tim divi ir sudobra, puļu kara ordeni ar uzrokstiem: „A. R. L. P. rex et patria 1831“ un „Virtuti militari (kara drušsirdibai)“. Vins krivu krists ar uzrokstu: „Польза, честь и слава“. Tod ir medali ar uzrokstiem krivu voludā; „Par Vengrijas un Transilvanijas numirišonu 1849“ un medals ar uzrokstu: „Par Turku karu 1828.—1829.“; vins nu tim nu 1812. g.

Storp votom, kuras ir koju veidā, tikai uz dažom ir zeimes: uz vinas „1832“, uz utras „M. K. Ro. 1837. maja 12“, uz trešas „Zigfrids P.“ un uz ceturtas kojas ir — „Rozalija Suveizda 1925. g.“

Daudz votu ir sirds veidā, bet tikai uz nadaudzom ir uzroksti. Te dažus pivesšu: „M. B.“, „Z. M. 1852“, „Maryana Winčeviča zidojums 15. augusta 1867. g.“, „1822. g. 3. augusta A.“ Ir div vinaidas paprovas apzeltitas sudobra sirdes. Uz vinas rakstits: „Kazio Plater Zyberk miris Šlozbergā 30. I. 85. g. 11. dzeives godā. Ar lyugšonu uz lyupom redzeja engelišus un apsulija lyugtis par vysim“, uz utras: „Tadeus un Zofia Plater Zyberk, lai nuteik tova vaļa, Šlozbergā, 30. I. 85.“ Vina vota ir attaisamas sirds veidā, kurai vydā ilykta zejmite ar šaidu uzrokstu: „Pateiciba Tev, o Mote, ka Tev labpatyka mani izglobt nu boļševiku rukom 1919. g. Šudin es atsadudu Tev par Toyu kolpu, turi mani sovā kalpībā. Aglyunā, 8. IX. 1921. g. Antonis — Marija“.

Engeju Kenenine.

Interesantas ir tafelites ar uzrokstiem; dažas atzeimešu: „Mote, pador ju vasalu 1884.“, „Wincentis Ganievskis 1862. 30. majā, Wilnā“, „Marija, pador mani vasalu 30. martā 1843. J. J.“, „Anna Puljanova 1839. g.“, „Zam Tova patvaruma mēs steidzames svata Diva Dzemdeotoja. 27. aprīļa 1875. Šlozbergā“ un utrā pusē: „Idalja, dz. Sobaņska Graf. Plater“, „Wincentis Acevičs 1864. 30. maja Wilnā“, trejs tafelites ar sevišķim lyugumim uz Vysusv. Jumprovu Mariju nu 1803. g. 31. okt. Tad tafelite ar ocu zeimejumu un uzrokstu: Katrina Hryncevičs“, „Dovynoja Ludvika Zyberk 1783. g.“, „Jōns Zyberks, Inflantu zemes kara voduns (choražy)“. Tod it cytas tafelifes. Uz vinas talots puisits uz celim ar uzrokstu: „Mote, dud man veselibu“, „Vysusv. Jumprovai Marijai Aglyunas baznicā — 1876“. Storp votom ir ari vina sudobra rukas apruce, bet bez uzroksta un ari senejais cara rublis 1812.

Tod ir metala zvaigzne ar burtu M., pi kuras keditē tafelite ar uzrokstu: „Par paleidzibu studijos dovynoj kleriks 1922.-5. g.“ un utrā pusē gods: 1927. Utra ir ostonstyru zvaigzne ar monogramu A. M. Pi zvaigznes keditē tafelite ar uzrokstu: „Šu Tev, svato Mote, par veselibu un paleidzibu studijos 1918.—24. g. dovynoj kleriks 1928.“

Pi vysvertigokom votom pidar apzeltits sudobra skorda tarps Aglyunes Diva Motes bildei, kas ijemē vaco tarpa vitu, kurs tagad atsarun uzglobošonā. Uzroksts zam Diva Motes bilden latiju voludā skan šaidi: „Šu apzeltitu sudobra tarpu ar krunim, zvaigznem, storim un dorgakmenim Bezvainigos V. Jumprovas Marijas bildei Aglyunā, slovonai ar breinumim, sovā izstrodojumā pagatavoja jos aizstošonos naatlaidigi lyugdamī Mikeljs un Prakseda Dombrovski 1875. g.“ Pošā apakšā: „Monstra te esse Matrem = Parodi, ka Tu esi Mote!“

Vysas te pikortos votas ir lyugumi voi pateicibas upuri par sajemu paleigu nu Vysusv. Jumprovas Marijas speidušos Aglyunas baznicā ar sovīm breinumim.

Liciba par Aglyunu pyrms 75 g.

Gondreiž kotru din voi nu apkortnes voi nu tolines isarun Aglyunā svatceļotoji. Taidi ceļotoji, kuri gojuši šur styrā ceribā un ticibā, biži vin pi sovas Globejas un Motes pavoda vairokas dinas, lai nu sovas Globotojas izlyugt sev un sovejim vajadzīgas želestības un atsadud Jos globšonā. Biži pret Divamotoes breinigu bildi redz nusamatušus ceļus gon pristerus, gon lauds, kuri varganu pavadi bā skaita Jumprovas Marijas litaniju. Biži breinigos bilden priškā redz, nusamatušus ceļus, istiptom rukom un osoru pylnom ocim, lyudzamis gon krupļus, gon vorgūlus, gon apspistus, gon atraitnes, vordu sokut, vysus tus, kuru dzeives krists ir palicis smogs.

Kas jus šur aicynoj, kamdel ji na reizi kojom merej vai rokas desmites vai pat symtus kilometru garu ceļu? Tamdel

ka jim ir lela un vysporeja uzticība, tamdel, ka ju lyugumi ir vairokkort pisapildejuši, tamdel ka, ji stypri un dzeivi tic, ka tei, kuros aizbildniba pi Pestitoja beja un ir zeimiga un sekmiga un ka Jej ir vinmar, kai vyslobako Mote sovu barnu vydutoja storp sovu dalu Jezu Kristu. Šaubigajs cylvaka prots vin nagrib tam vysam tictet un ari pateicut sovai vojibai, maldigumam un aprubežotibai naspej to izprast. Topēc šej lita ir vairok sirds lita un tik tulaik spesim izprast Aglyunas Divamotes želestibu, kod kai mozi barni ar pazemigu un atklotu sirdi tyvosimes sovōs gryutibōs un vajadzibōs pec paleiga pi sovas kenenes.

Taidas dumās par Aglyunu izteiktas gromotā „Pamiętnik Religijno Moralny“, izduts 1856. g. Varšavā.

Myusu Arciveiskupa konsekracija.

22. augustā 1920. g. nutyka ilgi gaidito svatku dina. Myusu veiskups un augstokajs gorigajs gons pijeme apostolu pecnoceja varu un spaku. Isvetišonas ceremoniju izdareja Žemaišu veiskups — sufragans J. Skvireckas. Aiz gryutim celim un nalabveligim politiskim apstoklim cyti ilyugti veiskupi naspeja atbraukt. Storp ilyugtim veiskupim beja ari tagadejais S. Tavs, tulaik nuncijs Varšavā un Latvijas Apostoliskais Vizitators. Leliniku uzbrukums naatļove jam isarast Latvijas katoļu gaviļu svatkūs.

Konsekracija nutyka lelajā laukumā Aglyunas baznicas priškā, kur beja calts skaists oltors un vysa apkortne beja atteinigi irušta, jo ļaužu daudzuma naspeja apjems šauri baznicas myuri; bet vysi kai vins grieja byut klot un vysu dailumu ar acim nuvarot. Nasaskotut uz draudušim leita mokunim, tauta gadeja svinigo breiža ar lelu napacitibu. Te joatzeimoj, ka apbreinojamā kortā konsekracijas laikā leits mitejos un tikai pec isvetišonas nubeigšanas otkon atsajaunoja leita goze.

Isvetišonas breidi pagudynoja ar sovu klotbyutni vysa latvišu tauta, jo un valdības priķstova še natryuka ikšlitu ministra A. Berga personā. Te naminešu par dažaidom cytom organizacijom, kuru beja ļuti daudz. Par latgališim i runas nava. Kas vin vareja, tys steidzes uz Aglyunu šimā pimiņas dinā, sovu gorigu gonu vadibā. Un tamleidziga ļaužu saplyuduma Aglyuna vel nabeja redzejuse sovā myužā. Vinu goridzniku skaiteja ap 80 cylvaku.

Nabeja taida Latgolā kokta, kurā šimā dinā naspeidatu ligsmibas saulite. Un patiši beja nu ko ligsmotis i pricotis. Pec godu simtim nustoja myusu vydā augstajs gons nu myusu pat tautas, sovs cylvaks un myusu dzeives lobs pazinejs. Kotram tod uzausa sirdi jauka ceriba, ka nyu del mums socas jauni, loboki laiki un pori jau ir naboltas dinas.

Laimes un pricas osoras atspeideja tīcīgus acīs, kad pyrmū reizi jaunajs veiskups goja ar apostolisku svetību sova gonamo pulka vydā — svetidams vysim un vysus uz loboku, gaišoku dzeivi.

V. E. Reigas Arciveiskups Antonijs Springovičs.

Apvinoti Aglyunas un Daugavpils dzidotoju kori orkestra pavadībā, skaisti dzidodami „Ilgus godus“, it kā vysu klotasušu vordā izteice sirsnigas un korstas velešonas jaunajam Augstajam Gonam. Tai soces jaunajs vesturiskais breidis myusu dzimtenes gorīgajā dzeivē.

Atjaunotas diecezes G. Seminars.

Kars un bolševiku vojošonas inese lelu pustu goridniku rindōs, ju skaits zeimigi sasamozyoja. Pyrmo duma myusu

V. E. Veiskups Jezups Rancans.

Versgona pec Reigas diecezes atjaunošonas beja dybynot sovu Gorigu Seminaru. Tikai nabeja ni leidzekļu, ni atteicigas vitas

taidai istodei. Tad veiskupijas Versgons V. E. Arciv. A. Springovičs grize sovu skotu uz Aglyunu. Jis svinīgā aktā 3. okt. 1920. g. isvetija un atkloja Aglyunas klusterī Gorigu Seminaru, pazeimodams par jo rektoru tagadeju V. E. Veiskupu Jezupu Rancanu. Pirmi profesori, kas dorbojos Aglyunā zam Rektora vadibas, beja bk—gi: A. Novickis, D. Jaudzems un S. Žulpo, tad J. Leitans, J. Migliniks, N. Rancans, Otto Hahns. Jaundybynotā seminarā istoja 11 kleriku, kās jau studejuši teologiju Piterpili voi Vilnā, bet kara apostokļu del studijas portraukuši. Reizē istoja 18 jauni kandidati. Tai tod Seminars isoce stridot ar 29 studentim zam 4 profesoru vadibas.

Reigas G. Seminars pastoveja Aglyunā nu 3. okt. 1920. g. leidz 27. februaram 1924. g., t. ir 3 godus un 5 menešus. Šite beidze sovas teologiskas studijas un tyka isvetīti par baznīcīgumim: Dr. Aloīzs Broks, Dr. Izidors Ancans, Jōns Gorjons, Jōns Ziemeļs, Jōns Romanovskis, Stanislavs Matiss, Julijans Samušs un Piters Koroševskis.

Aglyuna Arciveiskupa rezidence.

Breinīgā kortā dzyma breivo Latvija, — taipat namozok breinigi atsajaunoja senejo latvišu zemes gorigo valditoja — Reigas Arciveiskupija. Dzymstut valstei un atsajaunojut senejom tradicijom Svatos Moras zemē, navareja naatsajaunot senejo Diva Motes guda platynotoja — Reigas arciveiskupu vara. Bet šite joatzeimoj, ka pyrmīm veiskupīm atjaunotā S. Moras zemē, atsaroda pagaidu numetne na cytur, kai tik boltajūs Aglyunas myurūs. Šite pec konsekracijas 1920. g. palyka breinigas Diva Motes globšonā pyrmajs myusu Arciveiskups, te nusadybynoja pyrmajs Gorigais Seminars, šite dzeivoja veiskupa padumniku, nu šejines porvaldeja un apmekleja sovu tautu pyrmajs myusu Augstajs Ganitojs — Arciveiskups. Pošūs gryutajūs laikūs Aglyunas Diva Motes pajeme sovā varīgā globšonā vysu myusu austušu un dzymstušu dzeivi. Todel myusu arciveiskups, V. E. Antonijs, kai lels Aglyunas Diva Mote cinetojs un tolok biži apmeklej šu svatu vitu un nikod naiztryukst lelokūs svatkūs, — tad parosti izdola apostolu pecnoceju želestibas un sagatavotim piškir S. Gora dovonas caur Istypyriņošanas Sakramantu.

Latgolas sirdi.

Aglyuna ikvinam katoļam ir dorga vita. Kotram katoļam ir ilga kaut reiz par sovu dzeivi nuklyut Aglyunā. Tur sabrauc ļuti daudz ļaužu; uz turini steidzas tyveji un toleji daždažaidu šķiru nalaimigi misā un gorā, kai: okli, kurli un klybi, sirds apziņas muceti, kas grib atrast apmirinojumu sovai dveselei. Svatcelotoji ejut uz baznicu dzid „Jumprova Svata, Aglyunas baz-

nica". Daudzeji svatceļotoji ar osoroīm acīs un ar sagraustom sirdem steidzas pret lelu oltoru ar breinigu obrozu: dažreiz uz celim. Korstā lyugšonā ar sirds sabarzumu ji izlej sovas cīšoñas, naizdevibas oltora priškā. Svatceļotoji naapsamirinoj vi-

V. E. Arciv. A. Springovičs iit Agl. baznīcā.

nigi ar lyugšonomi, vel pi tam zidoj ar sevi pajemtas dovonas. Padivigi lauds vasalom stundem palik baznīcā, klausos s. Mises, dzid padivigas dzismes un ružukruni. Ikvinam svatceļotojam, kas grib sajēmt Diva želestibas, ir napicišama graku syudzešona un Vyssv. Sakram. pijemšona. Baznickungi parosti nukomoti sed nu agra reita leidz valam vokoram klausidamis graku syudzatoju. Reti kurs svatceļotojs, dabojis Diva želestibas, grižas uz mojom nazidojis uz s. Mises un naidevis ubogim dovonu.

Atmiņas par Aglyunu.

Asut mozam, man mote biži stostija par Aglyunu. Viņas stosti par Aglyunas Diva Moti, kura ir paleidzejuse nasaskaītam cylvakā daudzumam viņu slimibōs, vorgūs un cytōs nālaimēs, biži vin mani tai iinterēseja, ka atsasaceju nu cytīm, lobokim pidovojumim, kas parosti barnam ir atteicigs.

1923. g. man beja izdeviba pyrmu reizi aizbraukt uz Aglyunu. Tagad ar sovom acīm vareju apskatit Aglyunas baznicas krošnumu, breinumdaritoju Diva Motes bildi un dyžani skaistu Aglyunas apkortni. Es natikai vareju breinigu bildi apskatit, bet vareju uz J. Mariju lyugtis. Un patiši man daudz

paleidzeja Aglyunas Diva Mote; es ju tagad un viñumar saukšu par sovu Moti.

Man beja izdeviba palikt Aglyunā par Vosoras Svatkim. Tagad es vel vairok porsalicynoju, ka Aglyunas Diva Mote patiši dora daudzi loba vysim ticigim, kuri pi Viñas meklej paleiga. Tyukstušom lelajs ļaužu saplyudums un viñu nalikuļoto padiviba licynoja, ka šeit ir tej Mote, kura vysod izpaleidz sovim barnim.

Reigas un Daugavpils svatcelotoji Aglyunā.

Jau trejs dinas pyrms Vosoras Svatkim soka pasarodit svatcelotoju rindas; laigon ti ceļā nuguruši, jo daudzeji beja kojom gojuši vairok par 100 kilometruš, bet tumar vysi izarodeja pricigi, ka tagad vares pi šos Diva Motes kojom salikt sovus lyugumus un izteikt pateicibu jau par sajemtom želestibom. Šimūs Vosoras Svatkūs beja orkortigs ļaužu saplyudums. Daudzi procesiju, kuras beja sanokušas kai nu apkortejom, tai ari nu tolejokom baznicom, kuplynnoja šus svatkus. Vinkorši, bet skaisti nuskapnoti un izjusti dzismu meldini naapkusa pat par nakti, bet vinmar slaveja Aglyunas Diva Motes gudu. Jamut dalibū šaidūs svatkūs, patiši cylvakam teik duta' sovaida sajusma.

Ari tagad, kod asmu nu Aglyunas symtus kilometru attolumā, biži sovā gorā steidzus pi Aglyunas Diva Motes kojom, lai pateikt par nasaskaitami daudzom želestibom un dovonom, kuras asmu leidz šam nu Viñas sajemis. Šej lobo Mote izklausa ikvina nalikuļoti — sirsnigu lyugumu, naatstum nu sevis nivina, kas tikai lyudz uz Viñu pec paleiga.

Aglyunas draudze.

Jej socas 3-jūs klm. nu Rušunas stacijas uz dinvydim. Ir 10 kv. klm. lela. Šos draudzes krošpums ir stolto Aglyunas baznica. Ag. draudze sait rubežūs ar nokušom draudzem — Rušuna, Beržgaļa, Rogeļu, Peipiņu un ar jaundybynotu Augškalnes draudzi.

Agl. draudzē gorigu dzeivi voda dekans V. Strelevičs un jo paleigs bk. B. Grišans. Draudzes rubežūs atsarun vinigo Latvijā veirišu katoļu gimnazija. Bez šos ir 6-go pamatskula Somersetā, 4 kl. p-skulas: Skuju sadžā un Špiku-Mežiniku sadžā.

Draudzē ir ap 3000 lucekļu. Vairokumā latviši, ir daļa puļu un boltkrivu. Dažos sadžos, kaut mozā skaitli, dzeivoj svešticibniki — vacticibniki, pareizticigai, žieidi un ļuterani.

Idzeivotoji aizajam ar zēmkupību, lupkupību, zveju un amatnicību. Vosoras laikā daudzeji izbrauc pelpā uz Reigu, Vydzemi un Kurzemi. Zemniki dzeivoj sadžos un vinsatōs, kurōs izit steigšus padejūs godūs. Vysa sadžu ir piskaitams 43 — Somerseta, Zaikovsčina, Krivošeji, Bešoni, Karasiova, Pōdskočeva, Kozuliški, Melderī, Lejas Kudini, Eksti, Valaini,

Mons. V. Strelevičs, Prelats D. Jasinskis un Mons. J. Velkme
Aglyunas pravesti un dekani breivajā Latvijā.

Repši, Jaudzemi, Akatniki, Sekļa Daukšti, Staskuni, Tuli, Zu-kuli, Skuji, Mozi Rotki, Leli Rotki, Sylakolns, Syla Daukšti, Kundziniški, Leitani, Meža Daukšti, Ottoriški, Peski, Lopotoji, Usani, Guteni, Mežiniku Spiki, Ansverini I., Saliniki, Ruskuli, Elenka, Beki, Botori, Kodori, Grebeži, Livdani, Madaļani, Kru-ciniškas; vinsatas (nu senejim laikim) ir 10 — Jagodka, Volkovska, Kazimirovka, Ostrova, Antokol, Jezupu lauki, Marijam-pols I., Marijampols II., Gublinka, Jaunmuiža (Ksaverinka).

Aglyunišūs zeme ir smiltaiņa, vigli apstrodojama, bet mozažiga, izjemut dažus apvydus un taidas zemtines ir lels tryukums.

Doba ir ļuti skaista, seviški Aglyunas tyvumā. Draudzes rubežūs ir daudz azaru: Cirišs, Egle (Aglonka), Dubējs I., Dubējs II., Seklis, Bešoni, Dzīļukšnis, Ježinka, Ilža, Oposts, Pakalne, Jagodka, Karasu un daži cyti mozoki. Daži nu vinim bogoti zivim un vežim (Ilža).

Nu upem slovonoka Tartak upe, kas isoc sovu tecini Rušunas azarā un dud yudiņa spaku vairokom patmalem — Aglyunas draudzē Vembra k-ga, Leitana k-ga un Aglyunas klustera patmalem.

Aglyunas draudzē ir vesturiski kolni — slovonoki un apskota cinigi ir Madaļanu pilskolns un Gulbinka.

Leidz padejim godim Aglyuna beja bogota mežim, bet pašreiz ti teik stypri izcersti, gon priķš byuvem, gon priķš pordušonas. Nu palykušajim mynami — Aglyunas, Jagodku, Rotkas un Somerseta.

Draudzē ir ostoņas kopsatas — Aglyunas, Leitanu, Gutinu, Kukaru, Valaiņu, Kudiņu, Krucinišku un Eikstu. Kilometra atlojumā nu Aglyunas atsarun seneji Aglyunas kopī, kas varatu daudz stostit par pagojušim 2 ar pus godu simtimiņim. Ir vel vacī kopī pi Botorim, pi Jokstīm un cytur.

Aglyunišūs ir lels cins uz krista zeimi, jo tej radzama gondreiž ikvinā sadžā.

Aglyuna lelo kara laikā.

Julija menesī 1914. g. isoktais Eiropas kars inese lelu satricinojumu un savilņojumu vysā Latgolas dzeivē. Šimā karā tauta redzeja lelu pustu un sovas acis grize uz debesim pec globiņa. Par tu 15. augustā 1914. godā Aglyunā beja ļuti lels svatcelotoju saplyudums, kuri sirsniņi syutija sovas lyugšonas pi Diva Motes saukdami pec paleiga.

Šimā dinā pec pabeigtas divkolpošanas beja sareikota laicīga manifestacija un aizsyutita Krivijas keizeram Nikolajam II. telegrama, kurā beja izteiktas padevibas jyutas un akcentets, ka Latgola ir latvišu katoļu mola. Krivijas valsts iredni Latgolu nusause par revolucionaru Boltkriviju, tad vajadzeja izlītot gādejini un pastreipot, ka Latgolu apdzēivoj na boltkrivi, bet latviši katolticīgi. 1915. goda junija meneša beigōs tyka isokts baznicas krosošonas dorbs, kuru izvede breivmoksliniks K. Čarnekis. Videjos navas krosošonas dorbus beidzut, Vilnai tyvojos vocišu karaspaks, vysi paleigi izbrauce uz Vilnu pi sovom gi-menem un golvonājs moksliniks palyka vins pats pi sova dorba.

1915. goda Vysusvatokas Jumprovas Marijas debesīs pajemšonas svatku dinā laužu beja mozok sabraucis aiz to imesla, ka

stypri saimes lucekli beja izrauti nu dzimtenes un porsvisti uz tolejom frontem. Šimā dinā jau Aglyunā beja sadzeržami divu streidušus armiju lelgobolu graudini. Pateicut vocišu karaspaka otrai uz prišku išonai, celš nu Daugavpils por Aglyunu uz Sebežu palyka par vinu nu daudzajom krivu armijas otsakopšonas stygom. — Leli begļu bori nudareja idzeivotojim lelu pustu. 1915. goda 14. septembrī isaroda Aglyunā pirmi pustuša kara

Aglyunas baznica un klusters.

zinneši versniki inžyneri ar uzdavumu isokt oprokumu dorbus. Ji gribēja izlitot poziciju nustyprynošonai baznicu un klusteri ar myura ižugojušim. — Bet, pateicut laipnai šus kungu pijimšonai, aizsorgu linija tyka nustumta par pors kilometru nu Aglyunas uz kreisu Saliniku upes krostu, Peskim, Kundziniškim un t. t., pa pošom augstokom pikalnem. Bet isarodušajs generals deve brozini vestnikim un paveleja steidzuši aprokumus vilkt garums baznicai, par Aglyunas teirumu uz Madalānim un t. t. — Tyukstušas strodniku stojos pi dorba: baznicas laukums tyka nupeits ar drotem, nu azara por kopim aprokumi, blindaži un t. t.

Baznicas izlitošona par aizsorgu miyuru draudeja ar jos iznycynošonu. Nikaidi lyugumi navareja porlicynot ītipiga generala, tys palyka pi sova lamuma. Tikai pateicut dažu tyvu stovušu pi cara golma personu ispaidam, šus apcitynojomu dorbs, kas baznicai gatavoja drušu sagraušonu, tyka porcalts uz kreisu Salininiku upes krostu, kai beja izprojektets nu isokuma.

1. oktobrī vysu klusteri un saimnīcības mojas, izjamut goridznikim vajadzīgus dzeivukļus, ejeme V. armijas 26. inžyneru bataljona štabs, kurs sastoveja nu Piterpils inteligences ar ba-

taljona komanderi grafu Totlebenu priķsgolā. Šis bataljons 26. aprili 1916. g. porsacele uz Daugavpili. Klusters par vosoru palyka breiws un tikai septembra menesī viņā ivitoja Vyskri-vijas pilsatu savinibas slimnicu. Šos slimnica orsti un želsr-digas mosas sostoveja nu litavišu studejušas jaunotnes.

1917. goda marta revolucija inese lelu satricynojumu kruvu armijas daļos, kuras naatlaidigi spide vitejus idzivotojus uz da-žaidim varas dorbum. Bet pateicut smolkai, skaidrai, pastovigai un litiškai par vysu nuteikušu informacijai, kaida beja duta tautai baznīcā, vysi varas dorbi tyka laimigi nuvarsti un vite-jais dekans Velkme, byudams par Kapiņu pogosta padumes priķšadatoju, beja par pilnigu pogosta nuteiceju leidz pus decembram 1917. godam. Galigi pogosta porvaldišona nukliva komunistu rukōs, kuri tyulen stojos pi lelokus privatu ipašumu likvidešonas un jus inventara iznycynošonas. Šej pogosta komiteja vairok reižu sorkonos milicijas pavadībā deves uz Aglyunu ar nulyuku nulaupit baznicas un goridzniku ipašumu. Bet pateicut draudzes lucekļu energiski spartim sulim, pogosta komiteja un jus sorkono milicija vysod beja izmasta pa klustera vortim un taidā veidā beja globti nu izlaupišonas kai baznica, tai ari klusters.

Bet 2. februari 1918. godā beja isaroduši Aglyunā Daugav-pils aprinka un Kapiņu pogosta izpyldu komiteju lucekli vest sarunas par baznicas ipašumu nudušonu jos reicibā. — Ši „tova-rišči“ pyrms raudzeja turet sapulci uz baznicas laukuma, gribadami uzbudynot idzeivotojus pret goridznikim, bet ļauds jim naatļove niko vovuļot. — Augšok mynatus izpyldu komiteju lucekli isaroda-pi Aglyunas dekana 4 stundēs uz apspridi, kura vylkos leidz 11 stundem nakti. Debatēs pisadaleja ari baznicas komitejas lucekli. Apspride nutyka ļuti saspeilatā atmosferā. Pec 7 stundem beja ponokts tys, ka baznicas komiteja pikryta idut aprinka izpyldu komitejai inventara nurokstu, bet pi por-valdišonas napilaist. Nu šaida iznokuma komunisti nabeja ap-mirynoti un bez valamim ponokumim nakts tymsā beja spisti dutis mojā. Vocišu karaspaka iišona sajauce revolucionaru planus un ti poši beja spisti dutis uz Kriviju.

1918. goda maja menesī slimnica izbrauce uz Leitavu un klusteri ijeme vocu karaspaka bataljons, kurs jamā palyka leidz 26. augustam.

Aglyuna leliniku laikmetā.

Uz Aglyunu leliniki atgoja 1918. godā decembra menesi. Lelinikim iejut Aglyunā, vysi jutos, kai uz vulkana. Trešā dinā isaroda klusteri jaunorganizeto Kapiņu pogosta izpyldu komiteja. Aprakstija vysu montu un, pec Krivijas komunistu parauga, nuzeimoja vysim klustera idzeivotojim portykas normu. Komuni-nisti apsulija baznicai un baznickungim nikaidu porestibū nada-

rit. Bet jo ti vareja palikt pi baznicas, tys ir golvonajā kortā pošu aglyunišu nupalns. Agrok beja dzerdats runojam, ka aglyuniši asut ļuti vinaldzigi pret baznicu un daži pat naidigi pret pašim baznicas kolpim. Bet vajadzeja redzet, ar kaidu de-dzibū vini tymā laikā aizstoveja baznicu un baznickungus un topec pat gryutokajūs breižūs nasagribeja atstot Aglyunas. Vys-bailigokas beja tmysos, garos rudiņa un zimas nakts. Lai tym-sums napavadynotu komunistus uz baznicas un klustera laipi-šonu un baznickungu spydzynošonu, tai saukto draudzes komi-teja nureikoja kortigu klustera apsorgošonu. Sokumā ap 30 cyl-vaku kotru vokoru isaroda klusterī un cauru nakti dežureja apakšstova ustobōs. Skotis, nuvokorā puiši jau pulcinim losos klusterī. Kam rukā runga, kam ozutī nugriztu stubri kara šau-tine; dažam ari revolvers. Gribu minet vinu seviški raksturigu gadijumu, kas nutyka zimā, kad komunisti rekvizeja klustera pogrobā kartupeļus.

Isaroda vasals štabs komunistu; izlauze pogroba durovas un soka grobt maisūs kartupeļus; sokumā komunisti napigrize veribas, ka baznīcā zvanej. Stundes laikā klustera pogolmā isaroda pori par symtu pajyugu ar draudzes luceklim. Lelā uztraukumā „revkoma“ priķssadatojs lyka portraukt zvanišonu. Bet kai lai nusyuta turnī paveli, jo zvanitoja beja nu ikspuses aizslagusi baznicas durovas. Izmeginoja pat ar šaušonu baznicas turnī nubaidit zvanitoju, bet sežut Aglyunas turnī var nasabeit ari nu mozoka lelgobola šoviņa. Golā izaucē mani un paveleja uzaicynot draudzes lucekļus ar lobu izkleist. Bet, igojis koridorā, iraudzeju vasalu boru cylvaku, kuri stojos pi komunistu dzeišo-nas orā. Seviški tymā dorbā atsazeimoja kaida jaunova vordā Ruze. Tad gon viņu kupā ar dažom cytom sivitem komunisti isledze vinā ustobā, nu kuras veiriši jos pa lugu otkon atsva-bynoja.

Sakarā ar nutykušu, nu Daugavpils isaroda izmeklešonas komisija, kura mani un draudzes komiteju pasludynoja par are-stetu un, pec borga protokola sarakstišanas, paveleja man reitā braukt uz pogostu molku zoget. Bet draudzes komitejas veirim natryuka apkeribas. Vini uzaicynoja borgu komisiju „ibaudit“ kupigas vakariņas, pec kurom obeju komiteju lucekli, izgojuši nu refektara, soka bučotis. Tik komiska man izalyka tej brolo-šonos, ka pat taidu brismuņu prišķā navareju nū smikla nusa-turet. Kod Daugavpils komisarim vel ideve pa pudenam pu-tromu un škinkam gaļas, tod nu molkas zogešonas tykam at-svabynoti. Bet vini, nubraukuši uz Kapinim, nuroja vitejus komunistus un Kapiņu kara komisaru pat izsytiņa uz fronti. Pec tam nu vitejim komunistim varejam nasabeit leidz pat 1919. goda majam, kod komunisti soka atsakopt. Tymā laikā vysnyknok vini uzbruka baznickungim Latgolā. Topec ari Vosoras Svatkūs Aglyunā gribēja apcitynot vysus baznickungus, kas beja isaroduši uz atlaidom. Pors nedelu vajadzeja pavadit

kryumūs. Aglyuniši draudeja vitejim komunistim par baznickungu izdzonošonu. Topec vitejo pogosta komiteja izdeve rakstisku sulejumu, ka baznickungim niko nadaris un tod otkon vareja stotis pi sovu pinokumu pildišonas.

Kristum paduta pasaule.

Bolševiki soka sovu fronti nustyprinot. Uz Aglyunas nuvodu tyka atsyutita kaida ukrainišu divizija, kuras komandiram beja pikomandets nazkaids latvits-komisars, kurs beja vyslelo kajs baznicas un ticibas ineidejs. Jis ari beja vinigajs, kurs, izdorut baznicā „obysku“, vysu baznicu izstaigoja ar capuri golvā. Storp cytu jomin, ka pa vysu tu komunistu laiku Aglyunā tyka izdaritas vinpadsmi taidas meklešonas, jo beja izdaudzynots, ka asut kaut kur nuglobo-ta zalta nauda, vertslitas

un iruči. Aglyunu komunisti atstoja 1920. g. janvara sokumā un tys laiks beja vysbeistamoks. Tymā laikā bez kotreizejas divizijas komisara atloves nadraiksteju izit pat caur satas vortim. Jauninokuši komunisti — karaveiri goja uz klusteri skatitis baznickungu, kai kaidu ratu zveri zoologiskajā dorzā. Pici-seši isarun prikšustobā; uz jautojumu, kas vajadzigs, niko naatbild, bet apskatijuši nu vysom pusem ar vordim: „ničeve osobennogo“ otkon aizit. Pec tam, kad komunistu bruņu vilcins aiz Rušonu stacijas kļudaini soka apšaudit pašu komunistu fronti, tyka duta pavele atsakopt. Pec pādejus komunistu izišonas, pors dinu dzeivojom bez kaidas valdības. Tik trešā reitā munā prikšustobā isaroda puļu versniks diveju karaveiru pavadibā un ar sovu sveicini „Pochwalony Jezus Ckrystus!“ deve zynot, ka par Aglyunu volda jau kristigi karaveiri.

Bk. J. Vaivods.

Katoļu vydusskulas.

Aglyunas veirišu gimnazija ir dybynota 27. novembrī 1921. g. un teik uzturata ar Reigas arciveiskupijas kurijas leidzeklim. Sokumā beja atvartas divas sagatavošanas klases ar 47 skulanim. Ar kotru nokušu godu tyka atvarts pa vinai augstokai klasei. Par pyrmu direktoru beja Mons. A. Kublinskis, bet par pasto-

vigu, veļok, tyka izradzats Mag. S. Žulpo. 1924. godā, kad katoļu gorigais seminars tyka porcalts uz Reigu, aizit leidza ari leidzšinejais direktors, kai seminara profesors. Jo vitā teik icalts pazeistamajs tautas darbiniks Mons. N. Rancans, kurs ari leidz šam tu sekmigi voda. Pirmi skulotoji beja pa lelokai daļai gorigo seminara profesori.

Nab. J. Bern. Mosas sovas darbibas isokumā Jaunaglyunā.

Ar kotru godu pisateice arvinu vairok kandidatu uz Aglyunas gimnaziju un tai rodos vajadziba godot par jaunas, lelokas gimnazijas akas celšonu, kuru ari isoce 1926. godā un tagad jau pasacel kai 4-stovu kīgelu moja. Dorbi teik sekmigi veikti energisko Dr. A. Broka uzraudzībā. Uz rudini cerams mocibas uzsokt jaunajā „gaismas pilī“. Aglyunas gimnazija pidzeivojuse jau četrus viņas abiturientu izlaidumus: pyrmā 7, utrā 13, trešā 14 un šugod 24. Tai tad kupā 58 maturisti. Gimnazija atsaruši uz krošņo Ciriša azara krosta. Te sveši ir pilsatas truksnis, putekli un slyktajs gaiss. Eistajs censunis, kam ryup vairok eistos zinības un gora patiso kultura, kas meklej mirigas natraucatas vistas dobas momuļas klepi, kur varatu rāžigi strodot sev un vysai myusu tautai par lobu — izvelej šu dobas greznumim apbolvotu vitu — Aglyunu.

Aglyunas apkortnē ir ari sivišu gimnazija. Jos izacelšona ir saistita ar klustera nudybynošonu Jaunaglyunā. Kai lelokajs sulis gorigas dzeives uzplaukšonā Latgolā beja tys, ka Jaunaglyunā (Kamencā) tyka nudybynorts sivišu klusters. 4. novembrī 1927. godā tur atbrauce vairokas Nabadzigo Jezus Ber-

niņa Kongregacijas mosas: prikšnica Olga Koch, Philippa Hu-
veneers, Gabrieļa Klemenčič, Melania Maria Zalubil, Petrina
Rottensteiner un Hildeberta Černuška. Isokumā jom nabeja pat
logas pajumtes, kur nusamest, bet pateicut pyulem tyka atre-
monteta vaco Kamencas muižas moja un Kongregacijas mosas
vareja uzsokt sovu svetigu dorbu. Pyrmajs jus nudums beja
atvert turpat pi klustera del meitinem gimnaziju. Tys ari nu-
tyka. Gimnazija soka dorbotis 27. augustā 1928. godā. Vysā
skulnicu beja 23. Nu tom 20 dzeivoja klustera pansionatā, bet
porejos pi sovim dzymdynotojim. 2. februari 1929. godā V. Eks.
Veiskups J. Rancans svinigi isvetīja šu klusteri un gimnaziju.
Pi klustera pastov ari pamatskula del barnim. Del piaugušim
mosas ir reikojušas šyušonas un mojturibas kursus.

Aglyuna sagatavoj katoļu inteligenci.

Ar kotru dinu ceiņa par katolisku skulu un audzynošonu
palik arvin gryutoka un nupitnoka. Daudzi goridzniki un ticigi
skulotoji pilik vysas pyules, lai tu globt nu svešticigus voi na-
ticigus — socialistu uzbrukumim. Mums nav joaizmerst, ka
ticigai tautai lobi voduni ar augstskulas izgleitību seviški tagad
vel lelokā skaitā, kai leidz šam, ir vysā napicišami.

Leidzšinejo Aglyunas gimnazijas aka.

Patisibu sokut nu vysom augstokajom mocibas istodem
drušsirdigi katoļu skulani nok, gatavojas uz augstskulu, uz at-
klotu dzeivi un uz publisku darbibu. Bet Aglyunai ir seviška

nuzeime. Jau nu to laika, kod vel tur dzeivoja mociti Dominikani, pastoveja pi vinim ordena teologijas augstskula. Un tikku myusu zeme, pec pasaules kara palyka breiva, tyulen tyka otkon atklota del Reigas arciveiskupijas teologijas augstskula (Gorigajs Seminars).

Gondreiž tymā pat laikā kai un G. Seminars tyka nudybynota gimnazija del zanim un pagojušā godā ari del meitinem Jaunaglyunā. Pedejā laikā ar valdibas pabolstu teik calta jauna, moderna byuve del zanu gimnazijas. Ir izcalta ari jauna, lela kupdzieives moja. Obas vydusskulas izaugušas Aglyunas Diva Motes breinigos bildes pakreslī, skaistā, veselīgā apgobolā, teicami un otri atsateista.

Ciriša un Egles azari.

Dinvydu-ritumu pusē nu Aglyunas baznicas un kūstera atsarun Ciriša azars. Pec sova leluma šis azars aizjem ap septiņi simti desetinu tyvojutis Rušyunas azaram. Braucut nu

Skots uz Aglyunu nu Egles azara.

dzelzceļa stacijas Rušuni uz Aglyunu, Ciriša azars jau nu tolines griž uz sevi ceļotoja uzmanību. Zimas laikā azars monomi saeisynoj šu ceļa gobolu, jo vitā 10 klm. par aizsolušū azaru ir tikai 7 klm. leidz Rušunu stacijai. Ciriša azaru irubežoj, samārā, augsti kolni, gandrīz un meži. Viņa yudiņus ir dažas solas un krostu ruboj daudzas skaistas pussolas. Solas apaugušas ar kukum un ir eistajs viņu krošņums; vina nu taidom solom apauguse vinigi tikai ar lipom un saucas „Lipu sola“.

Pec munim iskotim vysskaistoko nu solom ir tej, kura natoli Aglyunas krostim un sasastoda leidzkai, nu divom kolnainom daļom, storp kurom ilukos dizgon lels leicis. Jo šis leicis bytu piteikuši dziļ, tod tur bez kaidoñ gryutibom varatu nusavitot pors lelokus jyuras kuģu. Šej dobas paslaptuve vosoras laikā apauguse nidrem un ir par eistu peilu un dažaidu yudins putniņu paradizi. Vina šos solas daļa pori yudins limiņam pasacel ivarojamā augstumā. Ir tautā nustoti, ka senejūs laikūs, kad myusu senčim vel nabeja nuteiktas un skaidras izpratnes par Vinigū, Vysvarigū un Taisnigū Divu, kod gudynoja vel dažaidus elkus, tad uz šo kolna ji sovim divaklim salykuši uperus. Nu tim laikim leidz šai dinai šu kolnu sauc par „Uperu kolnu“. Tagad nav saradzami niķaidi padi nu tu laiku oltorim voi, varbyut ari, svetnicom, bet vysu kolnu papejuši jau okupet dažaidi kucini un kryumojoji.

Apburušu ispaidu atstoj šej sola vosoras zidu laikā. Te ir vysatteicigoka vita del to, kas meklej klusuma, mira un atpyutas: uz tik skaistas solas, uz tos saulainim pakalninim, ļaunut aizmerstis vilņu šalkuni un klausutis līgsmu lakstigolu dzismā, patiši var atspert kai misigi, tai ari gorīgi. Nu šos vitiņas itkai tyvok pi Diva.

Aiz augsto Aglyunas klustera apbyuves myura tyulen socas Egles azars. Garumā šis azars ir apmaram vinu kilometru un kaidu caturtdaļu kilometra plotumā. Pec orejo izskota vinš ir gondreiž opols-rinkveidigs, izjemut trejs ilikums, kas veidoj itkai pussolas. Krosti šo azara austrumu dalā ir augstoki par ritumu. Azara dziļums ir dažaids, vitom pat leidz desmit osu, bet krosta molas saklas un apaugušas nidrem. Jo yudiņūs dzeivoj daudzums dažaidu zyvu, bet pa nida rainajom molom pyrinojas nasaskaitams daudzums peļu, kuras pat nasa-beistut zimas soltumu porzimoj naaizsolušajōs tecēs. Azara apkortne seviški pateikama ar sovim barzu un prižu apaugušajim uzkalninim, kuru vairokums austrumu pusē; ilejōs zaloj labibas sejumi. Azara skaistokajs greznumis ir Aglyunas baznicas byuve jo krosta uzkalniņā. Klusā un skaidrā vosoras dinas pivakarē, izbraucut laivā spugulainajūs azara yudiņūs, var nūvarot atspuguļojam baznicu, kuras divi turni snidzas uz dabasim, leidz kai nauzvaramajs varunis atvartom kryutim, nugrimis lyugšonas gorā uz augšu pacaltom rokom.

Latvijas Versgona Divakolpojums 15. aug. 1928. g. Agl. baznicas dorzā.

Dažaidas ziņas par Aglyunu.

Dovona Aglyunas Divmotei.

Ap 1820. g. Aglyunas baznickungi, dominikani, pajeme pi sevis kaidu mozugadigu puisanu borini. Deve jam uzturu un pamatizgleitibu. Jis, radzut kotru dinu skaistus divakolpojumus un svatceļotoju borus, isadaga sovā jaunā ceistā sirsniņā ar sevišķu padivibū uz Aglyunas Divmoti un atveleja Jos godibai sovu nokutnī. Laiks teceja sovā gaitā. Puisans izaudzis deves pasaūli. Par ju yysi aizmersa. Apmaram pec 20 godim Aglyunas klustera versiniks sajem nu posta paciņu un vestuli. Paciņā atroda skaistu un vertigū sudobra lampu del Vyssv. Sakramenta un provu naudas sumu. Vestuli parakstījis ivarojams valsts irednis. Tys beja tys pats borins, uzjems un izaudzynots nu Aglyunas Dominikanim pyrms daudz godim. Vestulējis izzeist, ka vinmar ir bejis sevišķā Aglyunas Divmotes godibā, kura nu daudz nalaimeim un dzeives brismom vysodis ir ju breinigi izglobuse. Dovonu atsyutijis Aglyunas Divmotei kai pateicību par sajemtom želestim.

(Šej ziņa pajemta nu Rel.-Mor. Pam. 1856. g.).

Aglyunaš Divmotes godiba.

Vina vaca gromota nu 1854. g. padud taidas ziņas. Kaisds zemniks, Kristops Matisans nu Spiku sadžas, brauce pa Ciriša azaru uz Aglyunas baznicu barnu kristit. Peški sasacele auka un šausmīgi vilni šyupodami apgoze laivu. Lelā izbailē jis klidze un sauce Aglyunas Divmotes paleiga. Cylvaki, kuri beja azara molā, tu dzerdeja. Breinīgā veidā yudiņa vilni izšyupoja barnu uz krosta kryumim. Barnu nukristija vordā Jakubs.

Vinu reizi aizadaga Aglyunas mistinš. Gunsgraks draudeja ar Aglyunas klustera un baznicas sadegšonu. Klustera versiniks ar vysim mukim deves uz baznicu un tur Aglyunas Divmotes bildes prišķā ceļūs atsamatuši padivigi nudzidoja Litaniju uz Jumprovu Mariju. Gunsgraks tyulen mitejos un baznica palyka naaizkarta.

Izvilkums nu vacas protokolu gromotas.

1715. g. 7. oktobrī Aglyunas dominikanu muki natureja sapulci. Beja gryuti godi. Sevišķi napicišami izdavumi mukim rodos pateicut tisas procesam, kaisds beja jovad ar Toma-

ševiča k-gu, kurs nalykumigi beja ijemis un patureja Dyrvianu (Dyrvonišu) folvarku. Šus apstokļu spisti dominikani sovā sapulcē nuleme aizlikt (ikilot) Dr. med. Ludvikam Za-krest kungam bikeri un monstranciju. Pastovut gryutim materialim ap-stoklim, muki nokušā 1716. g. 11. jan-varī sasauce otkon sapulci (concilium), kurā nuspride pi to poša medicinas doktora ikilot vel: mozu sudobra ikšpusē pazeltitu bikeri, divi kruni: vins leloks nu Jumprovas Marijas bildes un utrs mozoks nu Kunga Je-zus bildes, vinu zvaigzni, divi justas spradzes, divi mozas perju krelle sudobra gradznu un kristala gabaliņus.

M. KJ.

Veiskups Pužyna Aglyunā.

1742. g. Aglyunas draudzi viziteja Livonijas veiskups Jezups Dominiks de Kozielsk Pužyna. Diveju dinu laikā, 14. un 15. februari, jis natureja s. Mišus, saceja mocibas un istyprinoja 175 personas. Utru reizi viziteja 19. februari 1748. g. Trešu reizi 1751. g. 10. septembri. Pi gadijuma isvetija pyrmu Aglyunas kuka baznicu par gudu Vyssv. Sakramentam un Diva Motei uz Dabasim pajemtai un istyprinoja 33 personas. Mynatajs veiskups kotru reizi apskateja metriku gromotas, kur pa-mete sovas pašrucigas pizeimes, dažu reizi juti interesantas. Tai, metriku gromotā, par dzymušim (1741.—1753.), 45. puslopā losam uzslovau Aglyunas Dominikanu prioram — Bzk. Ludvikam Boravskam: "Conservat patres huic diecesi aptos in maiori parte nempe Lotavos". Kas tulkojumā zei-moj: "Pulcyno klusterī mukus vysā attiecigus veiskupijai, pruti, lelokā daļā latvišus".

Vizitatora aizrodijums.

Aglyunas dominikanu protokolu gromotā zam datuma 9. II. 1779. ir irakstits vizitatora provinciala Vincenta Doynaroviča aizrodijums klu-stera Tavim. Pyrmkort kotram baz-nickungam (spovednikam) teik uz-lykts styngrs pinokums vysōs svat-dinēs un svatku dinōs sedet spoved-nicā. Tai ka na vysi baznickungi prut latviski, tod jopazemoj specjalas spovednicas, kurōs graku syudzešonu klausis tikai ti baznickungi, kuri lat-viski naprutt. Pi šom spovednicom jopakar tafelites ar atteicigim uz-

rokstīm. Nu ambonas ticigim jo-paziņoj, ka lai ti, kuri prut puliski, naitu pi latvišu spovednicom un zem-nikim natraucatu. Utrkort vysōs svatdinēs un svatku dinōs ti Tavi, kuri prut latviski, pec kortas lai sludynoj un moca ticigus kristīgom patisibom. Jomoca pec gromotas "Chleb duchowny", ar vaicošonem un atbildem. Šaida mocišona var byut voi vinkorši nu ambonas voi ari staigojut pa baznicu. M. KJ.

Ilža Kundzinš.

Aglyunas baznīcas numyrušu gro-motā (1768.—1826.) ir aizrakstits sekušs akts:

"1774. g. 8. julijā Ilža Kundzinš, strōdodama pi tod jaunceļamos Aglyunas baznīcas, nu pošas augstines nalaimigi nukrita zemē. Nu šo imesa mynato jaunova 23. dzeivibas godā apgodata ar svatim Sakramentim 4. augustā aizmyga ikš Kunga un tyka paglobota Aglyunas kopūs".

Ryupēs par dveseļu apkupsonu.

Dominikanu provincials Dr. Al-berts Šolucha 17. decembrī 1782. g. vizitacijas nulyukā apmekleja Aglyunas klusteri. Jis nuvaroja, ka, pateicut satiksmes leidzēķu tryukumam, nu-teik traucejumi gorigu pinokumu pildišonā. Topec vizitators paveleja klustera priķšnikam, lai tys pec ispe-jas dreīzok pagatavotu rotus voso-ras — un komonas zimās celim; pi tam tim jobyut ar atteicigu budu, lai varatu braukt leita un nagaisa laikā. Taipat joigodoj piteikuši zyrgu ar aizjyugim, kai ari kupejai litošo-nai syltus kažukus. Simā laikā Aglyunas Dominikanim beja joapkop Ambelmuižas, Putanu un Rogelju baz-nīcas.

M. KJ.

Direktorkas un direktori.

Aglyunas klusters uztureja direk-torku del latvitem; jos uzdavums beja mocit meitines latviski lasit. Agl. klustera izdavumu gromotā (Liber expensarum 1791. g. 4 VI.) atzeimets šaids izdavums: „direktorkai par meitiņu mocešonu latviski lasit samok-sots zl. p. 68,20 un par 2 latviskom gromotom zl. p. 4,20“. Tamā laikā par klustera priķšniku beja Bz. Egi-dijs Kasperovičs. Beja ari direktors del zanim, kuru klusters par tu at-olgoja. Tai 1799. g. viņš sajeme olgas rekinā reizi 50 kap. un utru reizi 2 rubļus.

Dzidotojas.

Dominikanu laikū pi Aglyunas baznicas dzeivoja specialas dzidotojas. Jos beja vajadzīgas pat dorba dinom, todel, ka kotru dinu baznicā dzidoja s. Ružaini. Aglyunas draudzes sarokstā 1842. g. radzam taidu dzidotoju 9 goboli: Brids, Iva Myglans, Marija Eisans, Marija Kokins, Franciska Zablocka, Eleonora Lanbergs un t. t. Bet taidas dzidotojas pastoveja pi Baznicas vel agrok. Jos sastodija atsevišķu labi saskaņotu padivigu personu pulciņu. Nu Aglyunas klusterā izdavumu gromotas (Liber expensarum) zam datuma 4. X. 1803. g. radzams, ka taidom latvišu svatu dzismu izpilditojom baznicā (kantorkom lotevskim) tyka izmoksotas, sevišķi lelokam svatku dinom, zynomas naudas sumas kai dovona.

Aglyunas Diva Motes dzisme.

Pazeistamo dzisme Vyss. Jumprovai Marijai par gudu „Jumprova Svata, Aglyunas baznicas“ ir cāluses 1835. g. Viņas saceretojs nav zynoms. Sacerētu puļu voludā. 1835. g. 27. septembrī viņu apstyprinoj Vilnas veiskups Klonevičs un tej teik nudru kota Vilnā 500 ekzemplarūs. Šo pat goda beigōs Tavi Dominikani sajem viņu Aglyunā. 1837. g. 13. septembrī Aglyunas Dominikanu klustera priors Juškevičs syuta šu dzismu, porlyktu latvišu voludā, kaidam baznickungam Glinskam Rosenu klusteri Leitovā, klot pivinojut ari puļu tekstu un lyudz tu pasapylet nudrukot 500 ekzemplarūs. Viņu nudrukoj gromotīgas veidā uz divom lapiņom jodumoju, ka Niesvežā; uz viņas lapiņas puļu voludā un uz utras latvišu voludā. Tagad šej dzisme ir mozlīt porstrodotā — voludas ziņā padarita teiroka un viņu skandinoj vysōs myusu baznicōs, it sevišķi Aglyunas Diva Motes baznicā, kur svatceļotoju pulki korsti pilvudz sovužīgu Moti.

Pec Jezuitu izraidišanas.

Jezuitu ordens 1820. g. tyka izraidišs nu vysas Krivijas. Latgolā Jezuiti apkupe daudz draudžu, tagad viņas palyka bez gorigim gonim. Tamdel provincials Fausts Cieckskis Agl. klustera Tavim 5. oktobri 1820. g. izdud uzsaukumu, lai tim tieigim nest gorigu paleigu, kuri

ir palykuši par borinim, tod vysim Tavim, agroko dorba vitā, jostrodoj divkortigi. Mudynodams pi dedzibas, uzsver jaunuma lelumu, kas nutyka pēc Jezuitu izraidišonu uz orzemem: jauds raud un nu tolimes it uz Aglyunas baznicu, lai sajems s. Sakramentus.

Brismas 1863. godā.

1863. g. namirūs, kod vysu apkortni laupija un dadzynoja, tys pats draudeja ari Aglyunas klusteram. Sasapulcejuši staraveru un cytu banda, ar vacticībniķu Izotu nu Borovas sadžas priķsgolā, tyvojos klusteram. Izotu kai izlyuku pyuls syuteja uz klusteri un baznicu. Laundari, por salicynojuši par muku padivibū un mirmilibū, kuri pošlaik sasapulcejuši baznicā korsti lyudzes, niko jauna napadarjuši, aizgoja uz Kamencas pusī. Aiz patecības J. Marijai klusters priķsniks Nazarijs Oleskis, reizē ar mukim, nusprie, uz vysim laikim, pi atklotas J. Marijas breinigos bilden, kotru dinu dzidot litaniju. Leidz tam laikam J. Marijas litaniju muki dzidoja tikai sastdinēs. Ivestais irodums pastov leidz šām laikam.

Ambona.

Aglyunas baznicas ambona ir nu kuka, dizgon iela, ar skaistim izgrizumim un uzrokstīm nu s. Rokstīm. Uz jumtiņa ir sekūš uzroksts: „Clama ne cesses. Quasi tuba exalta vocem tuam“, kas latviski zeimoj: „Sauc un naporstoj. Kai taure pacel soyu bolsu“. Prikšējos ambonas dajas vydā ir tafelite ar izgrizumim vai naga veidā, uz kuras ir sekūš uzroksts: „Praedicate Evāngelium omni creaturae“, kas latviski zeimoj: „Sludynojet Evangelium vysai radibai“. Uz lobojā pusē asušas tafelites ir sekūš uzroksts: „Oportune, importune; obsecra increpa, in omni patientia et doctrina“, latviski zeimoj: „Laikā, na laikā, lyudz, spid pacitibā un mocibā“. Kreisajā pusē sekūš uzroksts: „Percipite auribus legem“, latviski zeimoj: „Pijemit ausis lyukumu“. Ambonas apakšējo daja aizbeidzas ar pazeltītu cedra bumbu. Vers ambonas ir jumtinš ar boludi — s. Gora simbolu.

Aglyunas citumniki.

Aglyunā atsaroda vairoki baznickungi nu krīvu valdības administratīvā kortā nutisoti. Dzeive klu-

sterī riteja vinmuligi, nu laika leidz laikam isaroda pristavs it kai por salicynotus, voi nu valdibas nutisoti goridzniki atsarun klusteri. Pedejim nabeja breivi izit orpus klustera un baznica myura satmaļa. Gryuts beja pimarot ū priķšroku cylvakim, kuri Baznicas lykumu pildišanas voi tautisku ideju del beja atsyutiti uz klusteri, dažu reizi uz vairokim godim. Biži vin vitejajs priors un valok dekans, jemdamas uz sevi lelu atbildibū, centes administratīvim „nuzidznikim“ atvīglot stovukli un atlōve uz kādom stundem vai dinom izit orpus klustera myurim. Aglyunā beja syutiti ari nu vysas Krivijas baznickungi naspejigi dorbā, vaci, slimi, fiziški un gorigi. — Nu kaida 1840. g. Aglyunā dzeivoja ap 200 taidu bazuickungu.

Vysvacoki Aglyunas kopī.

Natoli nu Aglyunas mežā ir vaci, aizauguši kopī, kuri jau 1772. g. dokumentūs teik sauki par vacajim. Dominikani nudybynoja tyvok pi baznica cytus kopus, kurus sauce par jaunajim. Vacajūs kopūs globoja tikai apkortejus sadžu zemnikus un kolpus. Te minešu dažas apkortejus sadžu personas, kuras ir paglobotas vacajūs kopūs. Anna Zaikovska 76. vaca nu Aglyunas (1787.), Teresa Bukiejs 2 men. v. nu Aglyunas (1787.), Anna Madelans 51 g. v. (1788.), Heronyms Rimars (1789.), Anastazija Bie linska (1789.), Tekle Virpš (1832.) nu Livdanu, Jezups Lanchbergs (1832.). Vysvairok te globoja nu pošas Aglyunas. Tagad ūs vacus kopus irubežoj tikai grovs. Vini jau ir, pa dalai, aizauguši ar kukim un zaloj zolite. Kristu jau vairs nava — tikai vins akmiņa pimineklis, kurs ari turpmokom paaudzem licynos par sen satryudejušim senčim.

Priors Juškevičs.

Tavs Angdrivs Juškevičs beja par Aglyunas klustera versiniku vairokus godus: nu 1820. leidz 1840. g. Jis beja nu vysim luti icinets un slovens ar sovim dorbum. Palicis par klustera versiniku, izkrosoja baznicu, uzlyka skorda jumtu, pataisija 2 jaunus oltorus, igodoja jaunu, 60 pudu lelu zvonu, atkloja dzeidynojušu mineralu yudini, izbyuveja pi saroluta slymim moju. Jo ļaikā baznica beja priķseimigri izgreznoja un

vysit iturats lelā kortibā. Ar jo ryupem ir ispistas Niesvižā Jumprovas Marijas Aglyunas baznica bildites un dzisme: „Jumprava svata, Aglyunas baznica“. Ju ari skaita par šeš dzismes sacaratoju. Šej dzisme kotram labi pazēstama un na tik Aglyunā, bet vysā Latvijā pricigi skan. Tavs Juškevičs astoja naaizmerstamu pīmini.

Dominikanu centri Latgolā.

Dominikanu centri myusu zemē beja Aglyunā un Posinē. Posinē beja 12 baznickungu. Ji strodoja kai misjonari. Ipriskš tyvokā apkortnē, pečok ar vinu tōlok un tolok. Kad katoļu beja daudz un vysi navareja apmeklet Posines baznicu, Dominikani nudybynoja sovas pistotnes. Pataiseja tur kapliciņas un tureja divkolpošonu. Ar laiku kota pistotne auga ticigu skaitli un izaveidoja par draudzi. Taidas draudzes izaveidojušas nu kapliciņom ir sekušas: Lanckrona, Rundāni, Brodaiži, Raipole, Pylda, Eversmuža, Brigi, Istra u. c. Taipat dariaj Aglyunas Dominikani. Nusadybynoja draudze Višķūs, Preiļūs, Rušonā, Vorkovā, Varakjonūs u. c. Višķūs, Preiļūs, Rušonā un Daugavpili beja ari Dominikanu klusteri, kotrā dzeivoja pa 4 baznickungi. Valok Dominikanu rukōs palyka tikai viinigi Aglyuna.

Saroluts.

Vel tagad, izejut nu auglu dorza uz Egles azaru, krostā var nuvarot mojas pamata drupas. Tur nazkod beja izbyuveta slimnica. Klot pi mojas beja saroluts ar mineralu yudini. Šu olutu atkloja slovens Aglyunas klustera versiniks Bk. Juškevičs. Jis, ibraucis Aglyunā, pec kaida laika (1824. g.) stypri saslyma. Piaicynoti iivaromi orsti: Dr. Jasinevičs nu Daugavpils, Baltry nu Osvejas un Ernests Eichlers nu Kroslovas, vīnbalsigi iteice jemt vannas nu šo saroluta yudina. Sacits — darits. Apmaram pec 15 vannom Bk. Juškevičs palyka pavysam vasals. Pec jo taidā pat veidā palyka vasali storpcytim: veiskups Kamonka, bk. Kavekis — Rušonas klustera versiniks, bk. Dzenotelets, un daudz cytu. Nokušā godā (1825.) bk. Juškevičs lyka izbyuvet kuka moju ar 10 dzeivuklim del slymim. Kotrā dzeivukli beja sova vanna. Vysā mojā beja izturā

pylna ertiba un pimarota vysom slymu vajadzibom. 1826. g. yudins nu Aglyunas saroluta tyka syutits uz Vilnu orstu komisijai, ti kimiski analizeja un atzyna, ka patiši yudinam ir dzeidynošonas ipatnibas, pat orstu inspektors K. Freideburgs izdeve oficialu aplicibu. Pečok vel uz vitas yudins beja petits un analizets. Tu pat apstyprinoja Peterpils medicinas akademija. Nu vysom molu molum lauds brauce uz Aglyunu orstetis. Jau tymā pat godā (1826.) vairok kai 200 personu atbrauce uz Aglyunu un ar lelom sekmem dzere, mozgojos un jeme vannas yudini nu mynata saroluta. Storp cytom ir mynamas ivarojamas lelmapu personas: Šadurska kundze nu Osvejas, Korsaka

kundze nu Derniloviču, Zahorska kundze ar barnim, Generals Sonins nu Ľudikovas, Szumoviča kundze nu Nevlanu, doktors Jasinevičs nu Daugavpils. Baznickungi: Simanskis, Skinders; tys padejais pats jau naspēja staigot, bet aizbrauce uz Zubialim pilnigi vasals, pulkvēdis Rerins, inžiners - kapitans Povalušins, kunigaitis Oginskis nu Sebeža aprinķa un daudz cytu. Arvinu vairok un nu tolokam numalem daždažādu škiru cylvaki brauce uz Aglyunu un šeit atdaboga veselibu. Taids stovuklis pastoveja leidz 1836. godam. Pec kam yudins, sajaukts ar cytu olutu yudinim, zaudeja dzeidynojušas ipatnibas. Slovono vita leidz šām natyka vairs apmaklata.

Skots nu aeroplaana uz Aglyunu un apkortni.

Dzerkstelites.

Aglyunas Dominikani 1762. g. 24. julijā, prikgolā ar provincialu Remigiju Zahorovski, nuspride celt tagadeju myura klusteri, vitā vaco kuka klustersa, kurs jau soce brukst un 19. novembri 1767. g. nuspride celt tagadeju myura baznicu, vitā leidzšinejos kuka baznicas.

Aglyunas Dominikanu tavi uz sovas 1813. g. 13. augusta asprides nuleme it paleigā franču karalaikā izpustītai baznicai Ostrovā. Tamā nulyukā tyka zidots sudobra kruns un zalta gradzini.

1818. g. 3. julijā Aglyunas klusters, del Dominikanu provincijas vysporeju porodu segšonas, Provincialam

aizdud 3000 rubļu. Nauda tyka syutita uz Zubialim.

Tai saucamā Agl. pyrmajā zakristejā atsarun lēla bilde "S. Jōns Kristitojs". Šej bilde nazkod beja baznicā pi kristelnicas. Ju ir gleznojis ap 1834. g. vins nu Dominikanu brolim vordā Izidors.

Kaut gon Aglyunas saroluti jau sen ir zaudejuši sovu dzidynošonas speju, tumar daudz cylvaku meklej šo parosto yudiņa. Sasalasidami pi ogrokim (tagad pus-sabrukušim) yudiņa rezervuarim, dzer nu tus voi otkon smel un jam leidz ar sevi. Daudzeji šaidā gadejumā pikup monasticibu un „zababonus“: olutūs sviž

naudu, auglus un cytas litas. Nāprots!

Aglyunas Dominikani sovus parvalstnikus biži vin atsvaibyanoja nu dzimtbyušonas. Isastojut kriju valdībai, napityka privatu aktu, bet kriju valsts istodē vel vajadzeja izpildit dažas formalitates. Tad 8. majā 1782. g. Dominikani nuspriežot reizi sytit atsvabynojamus zemnikus uz Daugavpili, lai gondarit kriju valdiniku dekretim.

Dominikanu provincials Aloizs Bukovskis sovā apkortrokstā, nu 25. augusta 1776. g., uz sev padutim klusterim, lik lyugtis par labdaru dveselem. Storp cynam ir mynata ari Iva Sielicka, Aglyunas dybynotoja (Fundatrix Rušonensis). Provincials Vincents Dovnarovičs (1780.) iteice lyugtis par ordeņa broļu dveselem bk. Tomasi Kžyževsku nu Aglyunas un bk. Jezupu Jaranoviču nu Posines. Valok 1787. g. ar sovu apkortrokstu provincials Egidjs Ožečovskis tu pat roksta par myrušu Posinē Eks-provincialu Albertu Šoluchu.

1781. g. 14. majā Agl. kopūs paglobots bajars Jezups Gžibovskis, kurs miris 140 godu vacs.

Aglyunas baznīcas dybynotoja Iva-Justina Šostovicka, Vladislava Sielicka meita, pidareja pi trešā s. Dominika ordena.

Aglyunā Dominikanišu klusters nudybynots 1700. g. 20. majā. Jo dybynošu apstyprinoja Pavests Inocens XII. tām pat godā.

Rušonas myura baznīca izcalta 1766. godā. Leidzekļus deve Iva Selicka, dzymuse Felkerzamb, Šostovickas radinica. Klot beja ari izbyuvets Dominikanišu klusters.

Aglyunā vel 1854. godā beja 14 mojiņu un 15 terga budīņu pi myura, kurās tergu dinōs beja porpildīt ar seikom precem, golvonā kortā ar plostolom un kringelīm.

Funduša kapitalu t. ir naudu sajemu uz myužigom Mišom Agl. Do-

minikani natureja pi sevis, bet nuguldīja pret parokstīm un nudrušyņoja pi privatom personom, kuras izmoksoja %. Par taidim „bankirim” priķ klustera beja dizciltigi: Jons Borch (1750.), Dionīzs Ryck (1759.), Alberts Ryck (1760.), Konstantīns Platters (1772.), Mikels Veisenhofs (1772.), Mikels Šadurskis (1772.), H. Ziberk (1779.), Jezups Šadurskis (1784.), Jezups Veresčinskis (1787.), Ludoviks Sobanskis (1808.), Oskierka (1815.), Raimunds Labunksis (1815.), Ignats Reuts, Soltans un cyti.

Agl. Dominikanu priors Augustins Zahorskis beja zinību veirs. 14 godu jis beja par profesoru dažādōs vitōs. 1850. godā jis tyka icalts par Aglyunas klustera versiniku. Jis beja par strodigu un gudru saimniku. Atjaunoja baznīcu un klusteri. Zahorska laikā Aglyunas baznīcā draudeja sabrukšona. Nu yudīna un mytruma baznīcas pamati palyka tik voji, ka ar vinkoršu vazdu vareja kurā grib vitā padarit caurumu. Šis klustera versiniks, izmeklejis eistu imesli, lyka nusausynot apkort zemi un tai izglobe baznīcu nu sabrukšanas.

Kamencas muižas dorzā, kur tagad Jaun-Aglyunas klusters, azara molā atsarun 3 ulektēs augsts un 24 uliktes apkort lels akmins. Tys akmins beja vel leloks, jo nazkod uz vīna beja izbyuveta kaplica, kura varēja itvert sevī vairokas desmites cylvaku. 1766. godā pavests Klemens XIII. ar sovu rokstu apstyprinoja šu kaplicu un atļove tur turet s. Mises uperi. Nu šo akmiņa vysa muiža daļoja sev nusaukumu „Kameneč”.

Aglyunas dr. kopūs ir guldīts Bk. Alvars Račkovskis, s. Dominika ordena brols, Jis ir strodojis kaidu laiku ap 1824. g. Reigā. Jis sludynoja latvišu voludā mocības un jus sarakstija, nududut Deminikanu provinciala bibliotekai, taipat izdrukoja latvišu Ružukruņa gromotiņu.

LATVIJAS NACIONALĀ BIBLIOTEKA

0307038927

QFMW

Žurnals „Katoļu Dzeive“

„Katoļu Dzeives“ Redakcija, sicut ar 1929. godu, stojas pi plāšoka un vyspusigoka žurnala izdušonas. Ar jaunu godu „Katoļu Dzeive“ pec sova saturu un rokstu daudzuma iznok dubult leloka un puškota ar daudzom skaistom bildem. „Katoļu Dzeive“ vysod un vinmar ir centuses nuskaidrot un nurodit pareizu un eistu katoļu dzeives ceļu. Ari turpmokos, paplašinotos „Kat. Dz.“ merkis palik tys pats: dut sovim lasitojim tu gora un sirds dailojušu gaismu, kuras myrdzumā dzeive paliks vigloka un saulainoka. „Katoļu Dzeive“ tagad ir izaveidojuse par milu un pateikamu katoļu visu, kura ikmenesi apcimoj Latgolas budīgas, nasdama daudz jaunumu un dudama gaišoku, pilnigoku dzeives izpratni. Viņas bogotajā saturā sladzas, kai eisto katoļa dzeives ceļa nurodijumi, tai ari daudz un dažaidu ziņu nu myusu un orzemu katoļu dzeives. Viņu lēsut atsaver mums plaš skots, kai myusu orzemu broli un mosas ikš Kristus dzeivoj un strodoj katoliskajā dryvā. „Katoļu Dzeives“ vienkorišo, skaidro un latgaliski vigli plyustušo voluda, kotram lasitojam izsauc patyku un bez kaut kaidom gryutibom porlasitajs gobols palik vigli saprutams un skaidrs. Roksti teik drukoti eisi, jus var porlasit dažos minutēs un nu kuduligo satura izsmelt sovai dveselei napicišamu un derigu pamocibu. Šis, priķ Latvijas katolim tik napicišamais laikroksts vysim, bez kaut kaidom irunom, piitams un ikkotram igodojams. Nivins nu katolim navar aizbieldynotis un syudzetis par viņa dorgumu. Iteicam vysim šu vertigu laikrokstu, lai viņa naiztryukst nivina apzinigo katoļa mojōs!

Parakstišanas nuteikumi: „Katoļu Dzeive“ moksoj godā Ls 2.—, pusgodā Ls 1.—. Atsevišks numurs Ls —20. Redakcijas un administracijas adrese: Reigā, L. Altonovas ila № 6. Tak. Rek. № 1127. Žurnalū var pasyutet ari caur kotru baznickungu.

Moksa 30 sant.